

Informe Media.cat

**La Llei del cinema
a la premsa catalana**

Juliol 2010

Informe Media.cat

La Llei del cinema a la premsa catalana

Ignasi Franch

Media.cat

escacc

grup de periodistes
Ramon Barnils

Introducció.....	3
Objectius	4
Metodologia.....	5
1. Punts clau	6
1.1. Els diaris analitzats han centrat les seves informacions de forma gairebé exclusiva en els aspectes lingüístics de la Llei.....	7
1.2. El Gremi d'Empresaris de Cinema marca l'agenda informativa dels mitjans	8
1.3. Els opinadors desborden el discurs informatiu dels grans diaris	10
1.4. <i>El País</i> i <i>El Mundo</i> divergeixen a l'hora d'abordar la Llei	11
2. Anàlisi de la cobertura mediàtica	12
2.1. La cobertura en termes quantitativs.....	13
2.2. Priorització dels aspectes lingüístics.....	17
2.2.1. Presentació i aprovació del projecte de llei.....	19
2.2.2. Admissió a tràmit de la Llei al Parlament de Catalunya.....	20
2.2.3. Els aspectes obviats de la llei	21
2.3. El Gremi d'Empresaris, actor principal	23
2.3.1. Minorització de les opinions empresarials favorables.....	24
2.3.2. El discurs de les entitats cíviques	24
2.3.3. Informes sobre el cost econòmic de la llei	25
2.4. Ideologia i politització	27
3. La Llei del cinema i el desplegament opinatiu	29
3.1. Anàlisi quantitativa	30
3.2. Editorials.....	32
3.2.1. Posicionaments editorials favorables: <i>El Periódico</i> , <i>El País</i> , <i>l'Avui</i> i <i>El Punt</i>	33
3.2.2. Posicionaments editorials neutres: <i>La Vanguardia</i>	35
3.2.3. Posicionaments editorials contràries: <i>El Mundo</i>	36
3.3. Cartes al director	37
3.4. Articles d'opinió	41
3.4.1. Articles d'opinió a <i>l'Avui</i>	42
3.4.1. Articles d'opinió a <i>El País</i>	43
3.4.1. Articles d'opinió a <i>El Periódico</i>	43
3.4.2. Articles d'opinió a <i>El Punt</i>	44
3.4.1. Articles d'opinió a <i>La Vanguardia</i>	45
3.4.2. Articles d'opinió a <i>El Mundo</i>	46
4. La cobertura per part de la premsa madrilenya.	48
4.1. Anàlisi quantitativa	49
4.2. Els textos informatius d' <i>El País</i>	51

4.3. Els textos informatius de <i>El Mundo</i>	53
4.4. Articles d'opinió i cartes.....	55
4.4.1. Opinadors professionals	55
4.4.2. Cartes al director	57
5. Cobertura del tancament patronal.....	58
5.1. Anàlisi quantitativa	59
5.2. Vaga o tancament patronal?	60
5.3. Textos informatius publicats.....	62
5.3.1. Textos informatius publicats el dia 1 de febrer	62
5.3.2. Textos informatius publicats el dia 2 de febrer	63
5.4. Textos opinatius	66
5.4.1. Textos opinatius professionals.....	66
5.4.2. Cartes al director	68
6. Conclusions.....	70
6.1. Conclusions.....	71

El 30 de juny de 2010 el Parlament de Catalunya va aprovar la Llei del cinema de Catalunya. Després d'un procés de tramitació que s'ha allargat des de l'octubre de 2009, la cambra catalana ha donat llum verda a una llei que, entre molts d'altres aspectes, té com a objectiu garantir la diversitat lingüística al Principat, on només un 3% dels films que s'hi exhibeixen en l'actualitat són en llengua catalana. Amb la nova llei qualsevol pel·lícula que s'estreni doblada o subtitulada a les sales de Catalunya haurà de comptar amb un mínim d'un 50% de còpies en català. La llei, que compta amb un ampli suport polític (hi donen suport els grups del Govern, PSC, ERC i ICV, i el principal grup de l'oposició, CiU), ha tingut l'oposició del Gremi d'Empresaris de Cinema de Catalunya i la Federació de Distribuïdors Cinematogràfics, que fins i tot han arribat a promoure un tancament patronal contra la nova normativa.

No pertoca a aquest estudi donar suport o rebutjar el contingut de la Llei del cinema de Catalunya, sinó valorar quin comportament han tingut els mitjans durant els mesos d'exposició pública del projecte. L'informe, elaborat per Media.cat amb el suport de la Fundació Espai Català de Cultura i Comunicació (ESCACC), realitza un anàlisi qualitativa i quantitativa de les informacions sobre la llei publicades pels principals rotatius catalans (*La Vanguardia*, *El Periódico*, *El Punt* i *l'Avui*) i de les edicions catalanes de les principals capçaleres espanyoles amb presència a Catalunya (*El País* i *El Mundo*). Ho fa centrant-se en quatre períodes en els quals el debat públic sobre la llei va estar especialment present: els set dies posteriors a la presentació del projecte de llei (21 al 27 d'octubre de 2009), els dies posteriors a l'aprovació del projecte de llei per part del Govern (13 al 19 de gener de 2010), el dia del tancament patronal de sales de cinema i el dia posterior (1 i 2 de febrer de 2010) i els set dies posteriors a l'admissió a tràmit de la llei al Parlament (11 al 17 de febrer de 2010).

A partir d'aquest buidatge, Media.cat analitza quines han estat les prioritats de cada rotatiu a l'hora de donar a conèixer i valorar els diferents aspectes de la llei i quin ideari han projectat els textos opinatius publicats. Al mateix temps, l'informe també vol detectar possibles insuficiències en la cobertura realitzada pels mitjans. Una cobertura que, com veurem, en la majoria de casos ha estat pràcticament monopolitzada per la polèmica entorn de la qüestió lingüística i ha deixat de banda l'anàlisi de la resta d'aspectes. Aquesta dinàmica mediàtica, mancada d'anàlisi en profunditat i de treball interpretatiu per part d'uns mitjans excessivament presoners del periodisme de declaracions, no ha facilitat un debat serè sobre quin ha de ser el futur del cinema que es produeix i consumeix a Catalunya.

L'objectiu d'aquest informe és analitzar el tractament mediàtic que han donat els principals rotatius amb presència a Catalunya al projecte de Llei del cinema, amb especial èmfasi a l'hora d'avaluar els següents aspectes:

- Determinar el volum d'informació dedicat per cada diari.
- Determinar quines prioritats han mostrat i quins ideari han projectat els textos informatius mitjançant els seus elements de titulació, les eleccions terminològiques, i la citació de les diferents fonts.
- Determinar quin ideari projectaven els textos opinatius, quines recurrències es detecten en els seus arguments, i quines proporcions de textos favorables i contraris van publicar els diferents mitjans
- Detectar possibles insuficiències en la cobertura mediàtica de la llei, tant en els textos informatius com en els opinatius.

Tipus d'anàlisi

Quantitativa i qualitativa

Objecte d'anàlisi

Textos sobre la Llei del cinema de Catalunya a la premsa escrita diària

Mitjans

Els quatre principals diaris editats a Catalunya (*El Periódico*, *La Vanguardia*, *Avui* i *El Punt*) i dos diaris editats a Madrid però que realitzen edicions específiques per a Catalunya i considerats especialment significatius per la seva important difusió al nostre país (*El Mundo* i *El País*).

Períodes analitzats

Quatre períodes de temps concrets vinculats a moments fita del procés legislatiu:

- ➔ Els set dies posteriors a la presentació del projecte de llei (21 al 27 d'octubre de 2009).
- ➔ Els set dies posteriors a l'aprovació del projecte de llei per part del Govern (13 al 19 de gener de 2010).
- ➔ El dia del tancament patronal de sales de cinema i el dia posterior (1 i 2 de febrer de 2010).
- ➔ Els set dies posteriors a l'admesa a tràmit de la llei al Parlament (11 al 17 de febrer de 2010).

Gèneres

Notícies/reportatges/cròniques, editorials, cartes al director, articles/columnes d'opinió

Períodes analitzats (en color blau)

		Dl	Dm	Dc	Dj	Dv	Ds	Dg
2009	OCTUBRE				1	2	3	4
		5	6	7	8	9	10	11
		12	13	14	15	16	17	18
		19	20	21	22	23	24	25
		26	27	28	29	30	31	

		Dl	Dm	Dc	Dj	Dv	Ds	Dg
2010	GENER					1	2	3
		4	5	6	7	8	9	10
		11	12	13	14	15	16	17
		18	19	20	21	22	23	24
		25	26	27	28	29	30	31

		Dl	Dm	Dc	Dj	Dv	Ds	Dg
FEBRER	1	2	3	4	5	6	7	
	8	9	10	11	12	13	14	
	15	16	17	18	19	20	21	
	22	23	24	25	26	27	28	

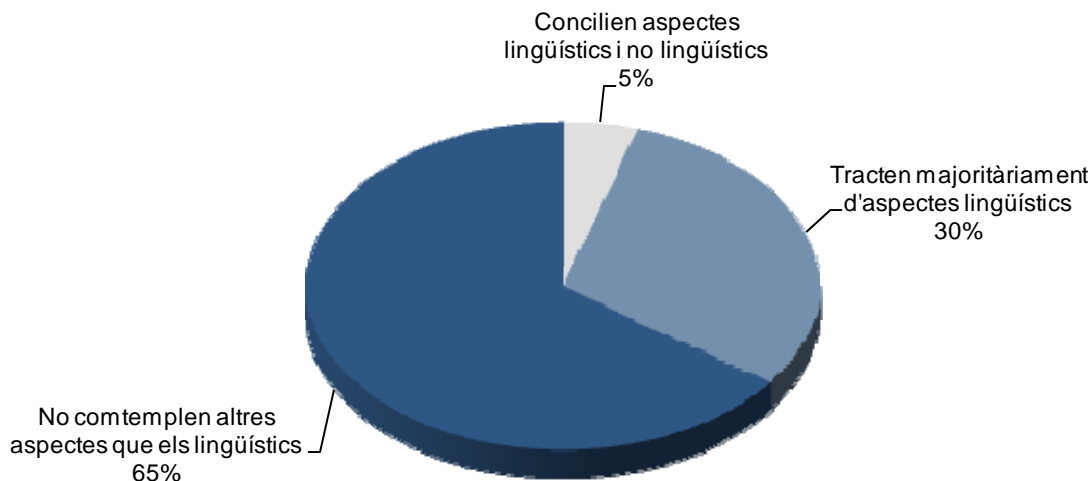
1. Punts clau

1.1. Els diaris analitzats han centrat les seves informacions de forma gairebé exclusiva en els aspectes lingüístics de la Llei

La previsió de quotes lingüístiques en les estrenes de films en sales cinematogràfiques ha arribat a monopolitzar els textos informatius dels diferents mitjans. Aquesta tendència s'ha donat tant en els mitjans que s'han posicionat de forma clara a favor de la Llei del Cinema (*Avui* i *El Punt*) com els que han mantingut certa neutralitat (*El Periódico*, *La Vanguardia* i *El País*) i els que s'hi han posicionat marcadament en contra (*El Mundo*).

Dels 63 textos informatius analitzats, un 65% (41) estan centrats exclusivament en l'aspecte lingüístic i no esmenten cap altra vessant de la Llei, un 30,1% (19) prioritzen els aspectes lingüístics per bé que, de forma menor, aborden altres aspectes de la normativa, i només un 4,7% (3) estan centrats en analitzar altres aspectes de la normativa que no són el lingüístic. El diari que més articles publica centrats exclusivament en l'aspecte lingüístic és l'únic que està obertament en contra de la Llei: *El Mundo* (80%).

Priorització del factor lingüístic en els textos informatius¹

La priorització de la llengua ha fet que els mitjans obviessin en gran mesura altres aspectes tractats per la llei, com per exemple els avenços que suposarà en matèria d'accés al cinema per discapacitats, el fre a la venda de pel·lícules per lots o l'impacte que causarà en el sector videogràfic.

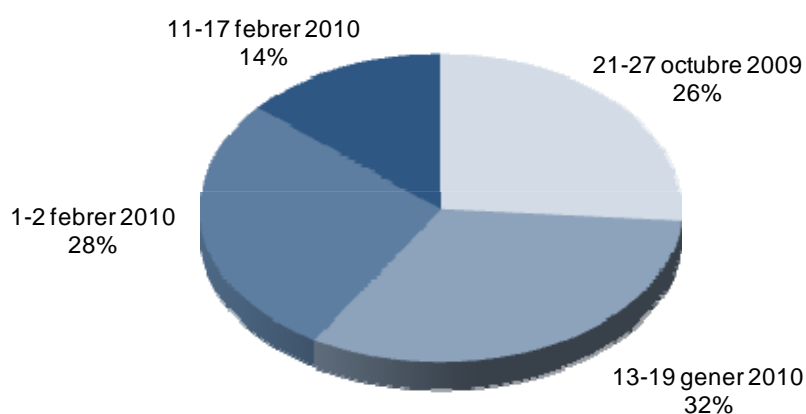
Es detecta molt poca anàlisi i també molt poc treball interpretatiu per part dels redactors de textos informatius. Poc sovint es va més enllà de la transmissió d'alguns punts de l'articulat de la llei, i les declaracions contràries i favorables per part dels diferents actors de la negociació.

¹ S'exclouen les portades.

1.2. El Gremi d'Empresaris de Cinema marca l'agenda informativa dels mitjans

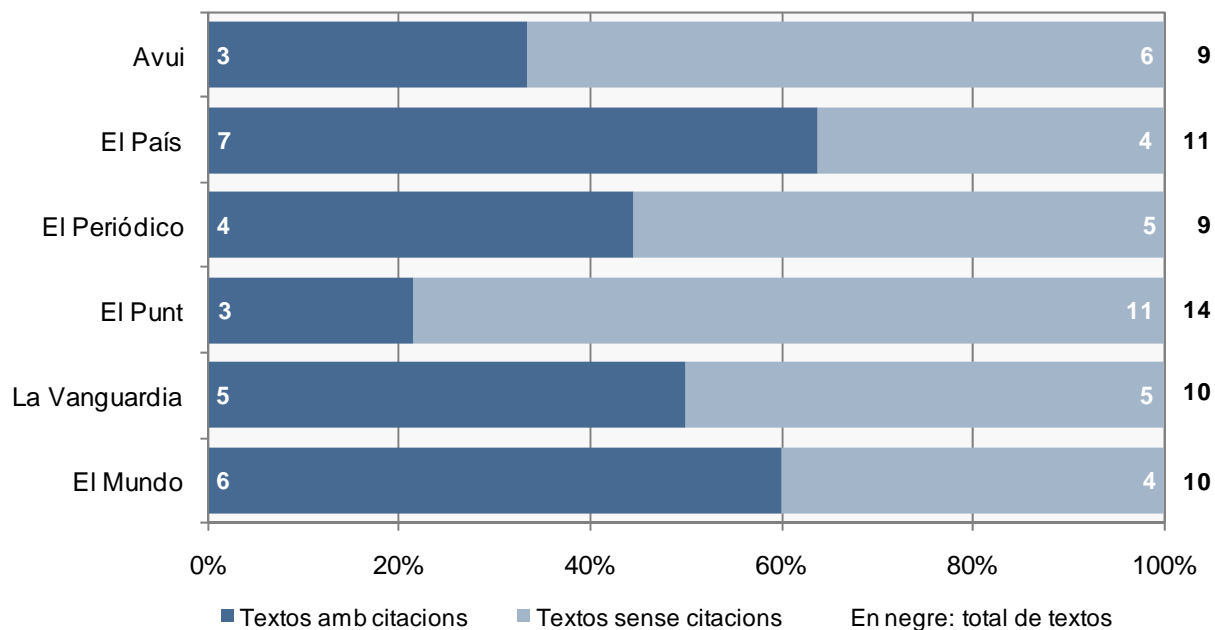
La posició contrària del Gremi d'Empresaris de Cinema ha marcat l'actualitat informativa i opinativa, especialment arran del tancament patronal que va organitzar aquesta associació el dia 1 de febrer de 2010. En tots els diaris catalans estudiats, el període amb més textos informatius publicats és el que fa referència al tancament patronal, encara que el seu estudi està limitat a dos dies i no als set dels altres períodes. Les declaracions de diferents responsables (president, vicepresident i gerent) d'aquesta organització també tenen un pes considerable en les informacions ofertes pels mitjans.

Distribució dels textos informatius publicats segons període

En el cas d'*El Mundo* i *El País*, resulta evident el pes que ha tingut el discurs crític de les dues associacions: apareixen citacions directes o indirectes de declaracions en més del 50% de les seves notícies al·lusives a la llei. A *El Periódico* i *La Vanguardia* el percentatge també és elevat (50% i 44,4%, respectivament). A *l'Avui* i *El Punt* són els mitjans menys receptius a l'hora d'emprar el Gremi d'Empresaris de Cinema com a font.

Textos informatius que inclouen citacions directes o indirectes del Gremi d'Empresaris i/o Fedicine²

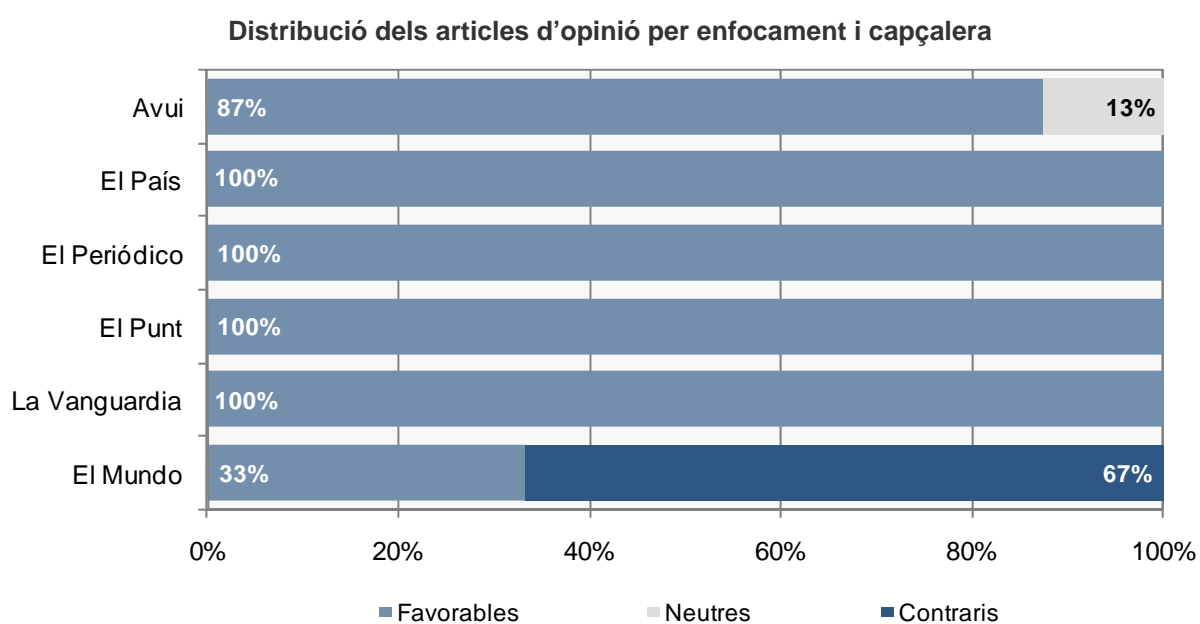
A l'hora d'elaborar les seves informacions, els mitjans van donar poca rellevància a les opinions empresarials divergents amb el Gremi d'Empresaris de Cinema i, en alguns casos, no van tenir en compte les aportacions de les entitats cíviques favorables al text. La Plataforma per la Llengua, tot i presentar un informe sobre la llei, no apareix referenciada ni una sola vegada a *El País*, *El Mundo* i *La Vanguardia*. Sí apareix cinc vegades en *El Punt*, i tres en *El Periódico* i *l'Avui*.

² S'exclouen portades.

1.3. Els opinadors desborden el discurs informatiu dels grans diaris

Es detecta una certa intenció de mantenir un perfil baix en la polèmica, i una línia editorial prudent, per part d'*El Periódico*, *La Vanguardia* i *El País*. Aquests tres rotatius no es posicionen en cap cas a favor de la Llei del Cinema malgrat que dos d'ells, *El Periódico* i *El País*, tenen línies editorials sovint coincidents amb les dinàmiques del Govern català. En tot cas, l'enfocament informatiu tampoc és contrari a la normativa.

Els seus opinadors, en canvi, desborden el camí oficial amb articles manifestament favorables a la llei, i sovint durament crítics amb els qui hi són contraris. El domini de les opinions favorables en tots els rotatius analitzats és aclaparador fins al punt que només *El Mundo* acull articles contraris a la llei. *El País* va acollir un dels textos més rabiosament contraris al tancament patronal del Gremi d'Empresaris de Cinema, signat pel director madrileny David Trueba.

1.4. *El País* i *El Mundo* divergeixen a l'hora d'abordar la Llei

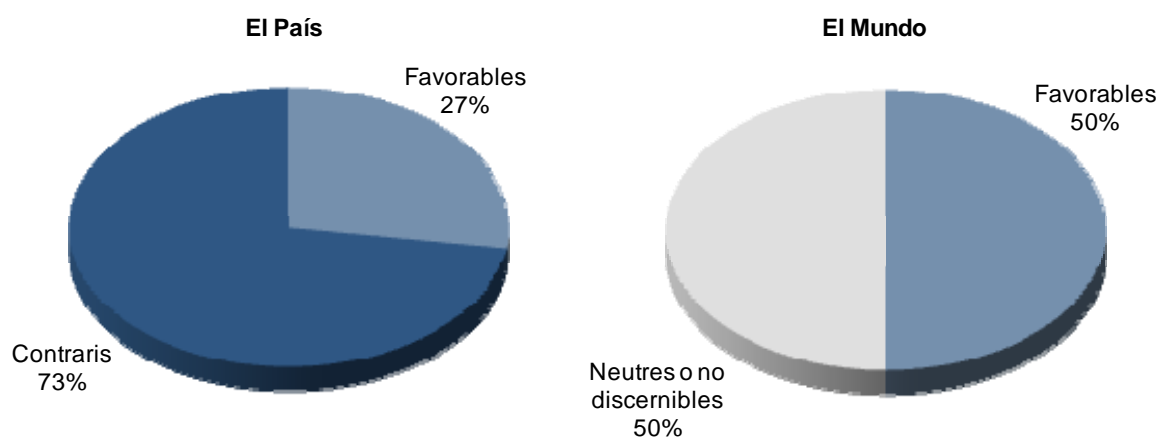
Els dos diaris amb seu a Madrid analitzats en aquest informe divergeixen de forma notable a l'hora d'abordar la Llei del Cinema. *El País* i *El Mundo* són el segon i el tercer mitjà analitzats que més textos informatius han aportat, només superats pel desplegament d'*El Punt*.

Pel que fa a la projecció de posicionaments de la llei, els elements de titulació emprats per *El Mundo* deixaren clar des de les primeres cobertures que aquesta iniciativa legislativa seria instrumentalitzada per servir a una línia editorial contrària a la protecció de la llengua catalana per part de l'administració. *El Mundo* insisteix en destacar les mesures penalitzadores de la llei per sobre de qualsevol altre aspecte. En cap dels textos informatius de la capçalera d'Unidad Editorial hi ha una tasca de contextualització.

El País, en canvi, manté un perfil neutral al llarg de tot el procés de debat de la normativa. Als elements de titulació es detecta un enfocament similar al de *El Mundo*, que prima l'element considerat de manera pràcticament unànime més noticable: les quotes i les sancions. El desenvolupament de les informacions, però, és molt més contextualitzador. A l'únic editorial publicat pel diari de PRISA al voltant d'aquest tema, tot i alertar contra «*maximalismos*» i advertir que «*una ley diseñada contra el sector tendría escaso futuro*», sembla mostrar una plena comprensió amb la necessitat d'una intervenció pública per pal·liar una anomalia.

Pel que fa als textos opinatius (articles d'opinió i cartes al director) *El Mundo* en publica 11 i *El País* només quatre. En el cas del diari d'Unidad Editorial s'imposen els textos contraris a la Llei, mentre el diari de PRISA publica textos favorables o neutres.

Textos opinatius segons el punt de vista

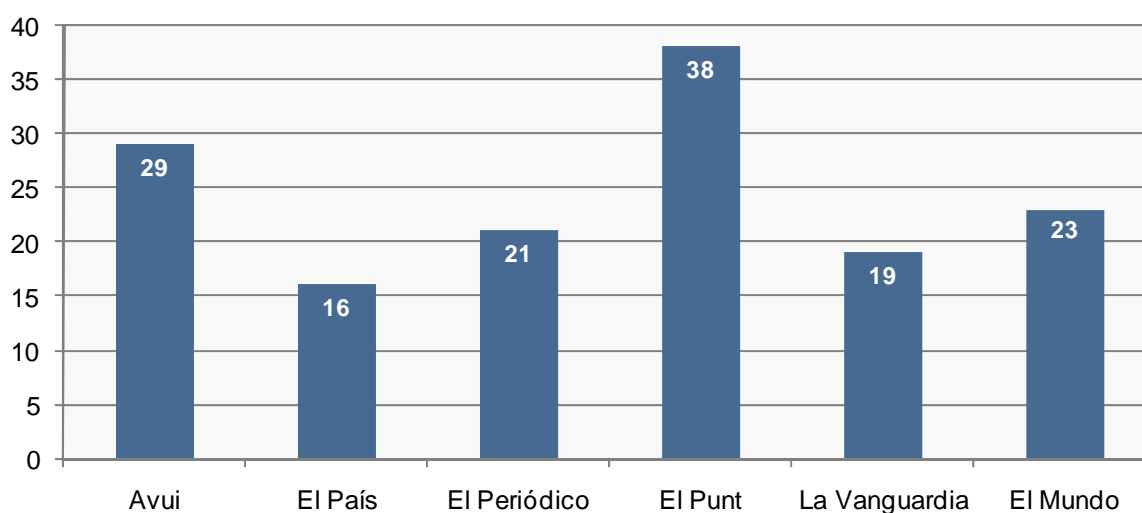

2. Anàlisi de la cobertura mediàtica

2.1. La cobertura en termes quantitatis

En la preparació d'aquest estudi s'han recollit un total de 146 textos. El nombre de publicacions per capçalera reflecteix en bona mesura les diferents preses de posició editorials. Com queda de manifest al llarg de l'estudi, especialment en l'anàlisi dels diferents textos d'opinió i més específicament dels editorials, *El Punt*, *Avui* i *El Mundo* han realitzat una cobertura de la llei amb connotacions militants (militantment favorable en els dos primers casos, militantment contrària en el tercer). *El Periódico*, *La Vanguardia* i *El País* han mostrat una línia més discreta en l'apartat informatiu i en els editorials, reflectida en la quantitat de textos totals publicats. En el cas dels darrers dos diaris catalans esmentats, la gran quantitat de cartes al director (*El Periódico*) i la considerable quantitat d'articles d'opinió (*La Vanguardia*) recollits fan que es redueixin les diferències quantitatives respecte a les tres primeres capçaleres.

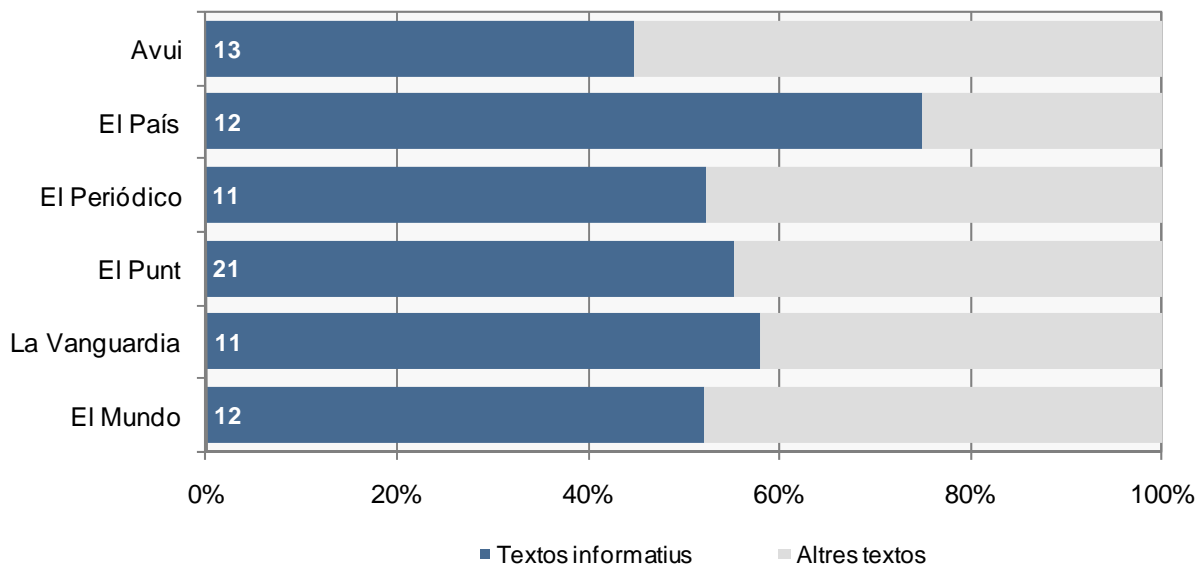
Textos publicats per capçalera

Desglossant del conjunt els textos informatius, s'evidencia un pes especialment significatiu d'aquests a *El País*, amb un percentatge vint punts superior a la mitjana. El caràcter de publicació d'abast estatal i redacció a Madrid del diari del grup PRISA justificaria en part el poc interès a l'hora de complementar les informacions (majoritàriament situades en les seves pàgines catalanes) amb textos d'opinió. Tot i tenir les mateixes característiques de publicació de distribució estatal i origen a Madrid, *El Mundo* ha mantingut un comportament molt diferent, coherent amb la seva pràctica habitual de dimensionar les notícies de política lingüística catalana per dur-les al camp de la confrontació política i mediàtica espanyola.

Pot destacar-se que, en l'aspecte estrictament quantitatiu, el nombre d'informacions publicades és molt similar: cinc de les sis capçaleres es mouen en un estret arc de 11 a 13 textos. Només *El Punt* es distancia, amb 21. Això es deu en part al gran nombre de textos (sis) publicats en un dia concret: el 2 de febrer de 2010, dia posterior al tancament patronal organitzat pel Gremi d'Empresaris de Cinema de Catalunya.

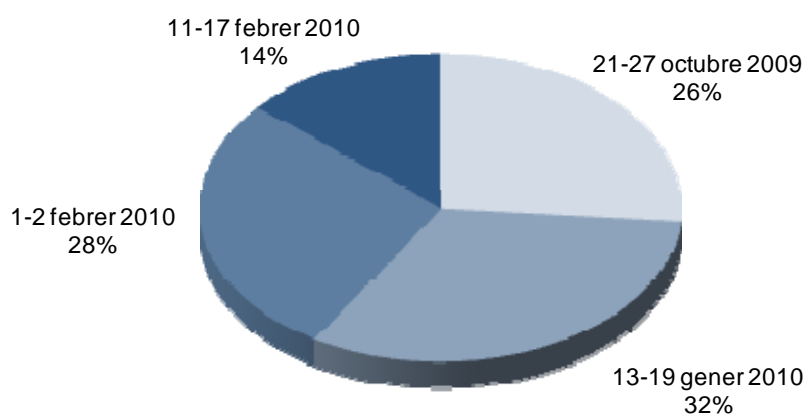
Textos informatius publicats per capçalera i percentatge sobre el total

Pel que fa a la ubicació cronològica dels textos, l'impacte informatiu de la jornada de tancament patronal és lleugerament inferior a la de la resta de períodes estudiats. No s'ha d'oblidar, però, que en el cas de la jornada de tancament patronal l'informe analitza només dos dies, l'anterior i el posterior a la realització d'aquesta acció per part de la patronal cinematogràfica. Tot i així, el nombre de textos publicats s'acosta al període en que s'han recollit més elements: la setmana dels dies 13 a 19 de gener de 2010, posterior a l'aprovació del projecte de llei per part del Govern.

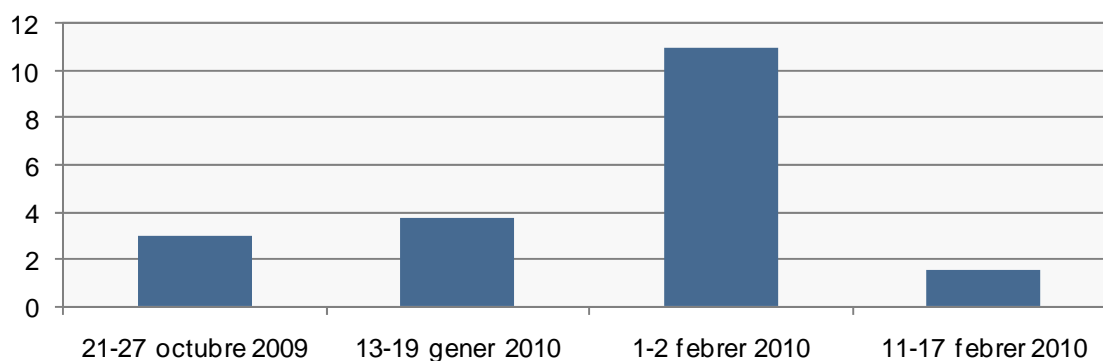
L'interès informatiu decau de manera notòria després d'aquesta mobilització. La setmana del 11 al 17 de febrer de 2010 només es publiquen el 13,7% dels textos informatius recollits.

Distribució dels textos informatius publicats segons període

Fent un promig de textos per dia es dimensiona millor la magnitud de l'increment de les informacions en els dies 1 i 2 de febrer:

Mitjana de textos informatius publicats per dia

Amb algunes anomalies, la corba de textos publicats per període és similar en la majoria de capçaleres. La notable atenció dedicada a la llei en el tercer període, el del tancament patronal, torna a demostrar que els mitjans de comunicació han donat una gran importància al discurs, les declaracions i la mobilització dels empresaris del sector de l'exhibició, que contrasta amb l'absència de citacions de professionals del sector videogràfic, o del molt limitat ressò de les preses de posició d'associacions de productors o d'actors i actrius, o de la mateixa Acadèmia del Cinema Català. Els diaris madrilenys inicien el descens d'atenció informativa ja en el període del tancament patronal.

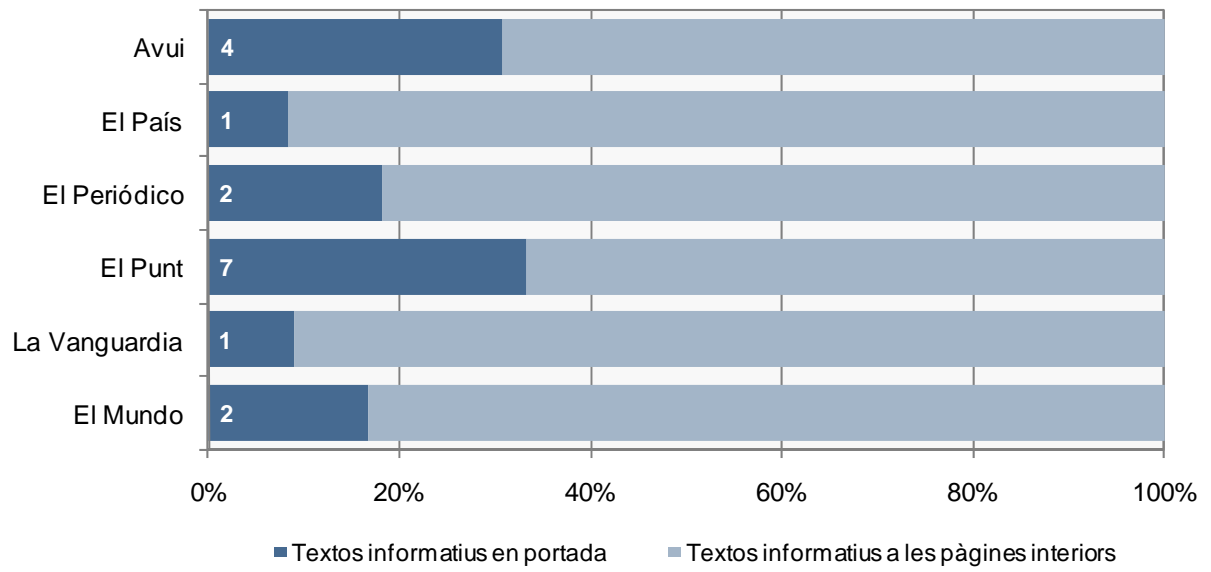
Només en el cas dels diaris d'expressió original catalana el tercer període estudiat és en el que es publiquen més textos informatius. Sorprenentment, *El Mundo* només dedica un text informatiu al tancament del dia 1 de febrer, després d'haver brindat un evident suport a l'agrupació que el va impulsar. Menys en el cas del diari d'Unidad Editorial, el quart període és en el que es recullen menys textos informatius.

Textos informatius publicats per capçalera i període

	21-27 octubre 2009	13-19 gener 2010	1-2 febrer 2010	11-17 febrer 2010	Total
Avui	3	4	5	1	13
El País	4	5	2	1	12
El Periódico	3	3	3	2	11
El Punt	4	6	8	3	21
La Vanguardia	3	3	3	2	11
El Mundo	4	5	1	2	12
SUMA	21	26	22	11	80

Els diaris d'expressió catalana han prioritzat en moltes més ocasions les seves informacions en el marc de la portada. *El Punt* destaca de nou com el diari de línia editorial i informativa més implicada. *El País* i *La Vanguardia* mostren de nou el baix perfil que han donat a la polèmica, amb una diferència mínima (d'una portada a dues) respecte a *El Periódico* i *El Mundo*.

Nombre de textos informatius en portada per capçalera

2.2. Priorització dels aspectes lingüístics

Un dels missatges repetits, però no excessivament difosos, del Departament de Cultura, ha estat que la Llei del cinema es proposa intervenir de manera integral en tots el procés de l'audiovisual, de la concepció a l'exhibició, i que és quelcom més complex que una llei de política lingüística. En alguna rara ocasió, un text informatiu tenia com a tema central aquesta línia discursiva de la conselleria:

«Voltas [Eduard Voltas, secretari de Cultura del Govern català] va voler deixar clar que, malgrat la centralitat que està ocupant en el debat públic, "la qüestió de la llengua no és l'objecte principal de la llei" sinó "un únic article dels més de cinquanta de què consta el projecte legislatiu"»
(*El Punt*, 13/2/2010)

Més de passada, en ple debat parlamentari *El País* recollia unes paraules de Dolors Camats, d'ICV, qui:

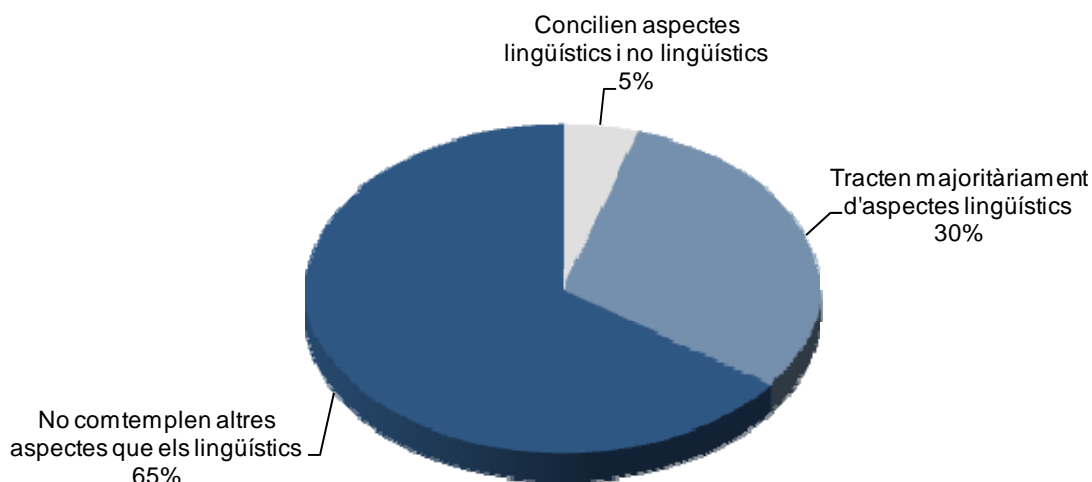
«acusó a Ciutadans i el PP de ser ellos los obsesionados, ya que este tema sólo se toca en dos de los 52 artículos de la ley que se debate»
(*El País*, 11/2/2010).

Sigui responsabilitat o no del Departament de Cultura haver difós amb major o menor nitidesa aquest missatge, en gran mesura els mitjans analitzats han obviat abordar el tema tractat en tota la seva complexitat, reduint les seves informacions en la majoria dels casos a l'aspecte lingüístic i centrant-lo en l'afectació que tindria en el sector de l'exhibició en sales. Aquest fenomen s'ha donat tant alhora de seleccionar allò més noticiable en forma de titular, com alhora d'informar.

Per valorar de manera quantitativa fins a quin punt l'aspecte lingüístic de la llei ha estat el nucli de les informacions dels mitjans, s'han desglossat els textos informatius en tres categories: els que concilien aspectes lingüístics i no lingüístics, els que es dediquen majoritàriament a la vessant lingüística o els que no fan esment de cap altre vessant de la llei que no sigui l'aspecte lingüístic.

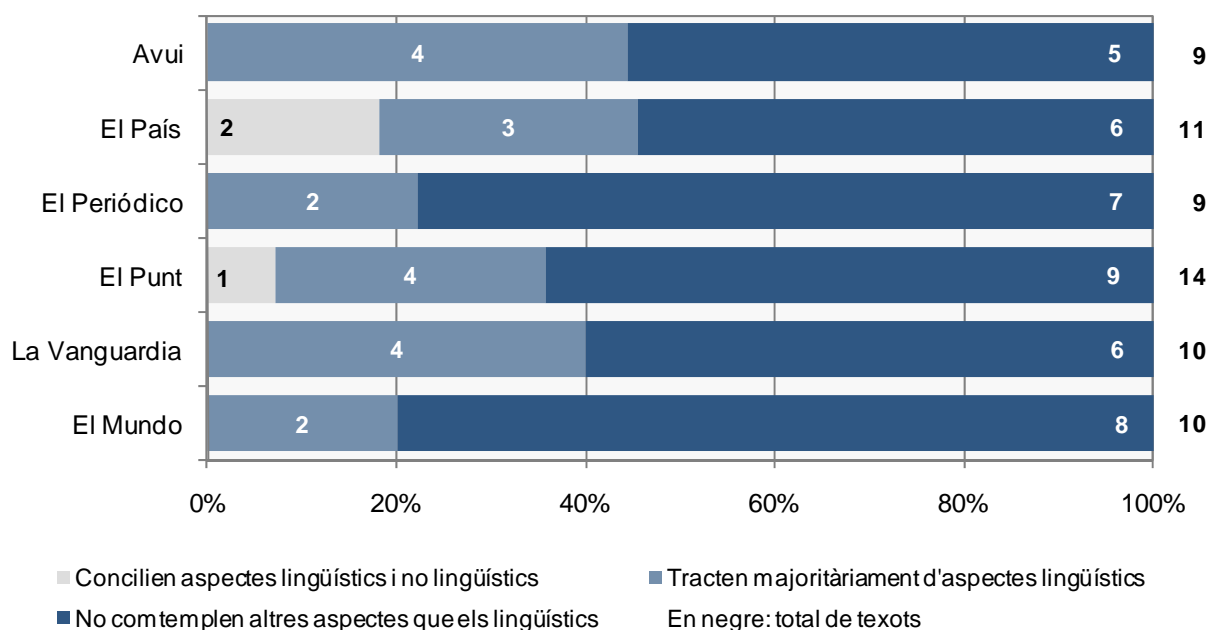
S'ha d'entendre, però, que els discursos de reaccions, tant favorables com contràries, als diversos passos del procés legislatiu, s'han centrat en la polèmica de la llengua, i que això en bona mesura ha condicionat l'actualitat informativa. Situacions com el tancament patronal del Gremi d'Empresaris, basat en l'oposició a les quotes lingüístiques, i les reaccions de base en contra de la protesta, també en clau lingüística, fan que resulti previsible el predomini d'aquesta vessant en els textos. De la mateixa manera, un informe sobre el català al cinema de Plataforma per la Llengua també delimitava el camí dels redactors

Priorització del factor lingüístic en els textos informatius³

En tots els diaris la darrera categoria supera el 50% del número total de textos informatius (s'exclouen les portades, que en tots els casos tracten exclusivament els aspectes lingüístics de la normativa). El diari que centra més l'atenció en aquest aspecte és l'únic que és obertament contrari a la llei: *El Mundo* (80%).

Priorització del factor lingüístic per capçaleres²

³ S'exclouen les portades.

2.2.1. Presentació i aprovació del projecte de llei

La tendència va quedar marcada ja de bon inici, en la presentació del projecte per part del govern, i no s'ha abandonat. Els titulars escollits per a la primera informació de cadascun dels diaris ja revelen un consens generalitzat sobre l'aspecte a prioritzar: les quotes lingüístiques o les multes que es derivarien de l'incompliment d'aquestes:

«La Generalitat ultima la llei del cine que obligarà a estrenar el 50% en català»
(*El Periódico*, 21/10/2009).

«La meitat de les pel·lícules d'estrena hauran de ser en català»
(*Avui*, 21/10/2009).

«La llei del cinema obligarà a distribuir el 50% de les còpies en versió catalana»
(*El Punt* 21/10/2009).

«La ley del cine fija duras sanciones a quien incumpla el doblaje en catalán»
(*El País* 21/10/2009).

La Vanguardia no es va apartar d'aquesta línia de destacar les quotes, i en feia esment implícit al titular en referir-se a les multes que es derivaria dels incompliments de la paritat entre versions:

«La ley catalana del Cine prevé multas de hasta 75.000 euros»
(*La Vanguardia*, 21/10/2010).

En la segona tongada d'informacions, *El Periódico* tracta el tema lingüístic de manera implícita i amb redactats poc concrets: la referència a les majors i els exhibidors assenyala que els titulars es refereixen a la resposta negativa a les quotes de doblatge i subtitulat. I *El País* parla de multes "sin límite" en cas que la meitat del cinema no sigui en català. *El Punt* defuig la temptació de destacar de nou les quotes especulant sobre el ritme d'aprovació de la llei.

«La mitad del cine en catalán... o multas sin límite. La ley que prepara la Generalitat busca promover la versión subtitulada»
(*El País*, 22/10/2009)

«Los exhibidores afirman que el cine en catalán no es rentable»
(*El País*, 22/10/2009).

«Exhibidores y distribuidores, contra la sanción por el doblaje. Rechazo a la ley catalan del cine con cuotas y multas»
(*La Vanguardia*, 22/10/2009).

«"Golpe mortal" al cine. Productoras y distribuidoras califican de "agresivas" las pretensiones de la nueva ley, que prevé multas de hasta 75.000 por no exhibir el 50% de las copias en catalán»
(*El Mundo*, 22/10/2009).

«Ajuts per convèncer les 'majors'. El Govern preveu ajuts reintegrables per doblar pel·lícules i potenciarà la versió original en la llei del cinema de Catalunya»
(*Avui*, 22/10/2009).

«La Generalitat intentarà "seduir" les 'majors' i arribar a un acord. EL conseller Tresserras demana a les grans distribuïdors "més flexibilitat" Els exhibidors es mostren contraris a la futura llei a l'estimar que agreujarà la seva crisi»
(*El Periódico*, 22/10/2009).

«La Llei del cinema, potser per Nadal. El consens del tripartit, respecte a les bondats de la nova normativa, en fa preveure una tramitació ràpida»
(*El Punt*, 22/10/1009).

2.2.2. Admissió a tràmit de la Llei al Parlament de Catalunya

En el moment de l'admissió a tràmit de la Llei, els elements de titulació mostren una decantació de l'interès cap a l'aritmètica parlamentària, encara que els cossos de text segueixin especialment atents al debat lingüístic. *La Vanguardia* i *El País* van optar per destacar el paper moderador del PSC. *El Mundo* va dimensionar el discurs dels partits contraris a la Llei, i prometre unes "fórmulas para que el cine hable catalán sin multas" que no s'expliquen en la informació, més enllà d'una abstracta referència d'Albert Rivera, de Ciutadans, "a la política de seducción". El text d'*El Punt* és fortament interpretatiu:

«El PSC quiere flexibilizar la aplicación de la ley del Cine. El plazo para doblar el 50% de las copias pasaría de 5 a 7 años»
(*La Vanguardia*, 12/2/2010).

«El Parlament admet a tràmit la Llei del cinema amb el suport de CiU. La Cambra rebutja les mocions a la totalitat presentades pel PP i Ciutadans»
(*El Periódico*, 11/2/2010)

«El PSC afirma que la ley del cine saldrá muy retocada»
(*El País*, 11/2/2010).

«La Llei del cinema supera el primer tràmit parlamentari amb una àmplia majoria. Els grups del tripartit i CiU fan pinya i tomben les esmenes a la totalitat que havien presentat el PP i Ciutadans»
(*El Punt*, 11/2/2010).

«PP y C's apuntan fórmulas para que el cine hable catalán sin multas. Acusan a Esquerra de convertir Cataluña en un 'Gran Hermano' lingüístico»
(*El Mundo*, 11/2/2010).

«La Llei del cine fa un pas més. El tripartit i CiU rebutgen les esmenes a la totalitat del PP i Ciutadans, que ataquen contra el reconeixement del català a les sales»
(*Avui*, 11/2/2010).

En aquest moment, però, es tornen a constatar les insuficiències d'unes cobertures informatives basades en les declaracions de les parts i amb pocs espais per a l'interpretació i l'anàlisi (excepció feta d'alguns textos d'*Avui*, d'*El Punt* o d'*El País*). Cal que el ponent de CiU desglossi algunes de les insuficiències de la Llei de cara a un futur de domini dels formats digitals, perquè el lector se n'assabenti:

«Cuminal entiende que no tiene sentido legislar con una óptica analógica y que en pocos años la ley quede obsoleta. "En todo lo que concierne a la tecnología y la lengua, hay que avanzar y no dormirse. La copia digital, a diferencia de la analógica, incorpora varios idiomas, de modo que la misma copia se puede pasar en castellano o catalán. No tiene sentido, pues, hablar del 50 por ciento de copias en catalán. Si habría que fijar algún tipo de cuota para exhibir cine en catalán"
(*La Vanguardia*, 12/2/2010)».

Aquest aspecte de la notícia no apareix explicat a les informacions dels dies 11 i 12 de febrer de cap altra capçalera estudiada, en una nova constatació que molts aspectes rellevants de la llei i el seu debat són recollits en només un o dos textos informatius. Una insuficiència que obliga el lector a conformar-se amb una visió incompleta de la realitat, o a consumir i contrastar les informacions de tots els mitjans possibles per omplir els espais en blanc de cada notícia.

2.2.3. Els aspectes obviats de la llei

Els diaris analitzats han parat poc esment als aspectes de la llei que no feien referència a la llengua. Aquestes insuficiències han estat presents en tot el procés. En el cas de les primeres informacions publicades pels rotatius analitzats, per exemple, *El Periódico* del 21 d'octubre dedicava set dels vuit paràgrafs a parlar de les quotes, i només un a la proposta de la llei de crear una Xarxa Concertada de pantalles. No hi ha cap esment de polítiques de suport a les tècniques d'audiodescripció, o a l'adaptació de les sales a persones amb limitacions de mobilitat. A l'article publicat per *La Vanguardia* el mateix dia, quatre dels sis paràgrafs tractaven les quotes, sancions i excepcions de doblatge i subtitulat. Dos d'ells tractaven de la xarxa de sales concertades, de la creació d'un impost sobre les recaptacions per a millora de les instal·lacions, i de les subvencions a la producció (l'únic aspecte on les informacions tractaven temes aliens a la distribució i exhibició).

Aquests són tres dels aspectes de la llei més obviats pels mitjans de comunicació durant el procés d'exposició pública de la futura normativa.

Accés del cinema als discapacitats

Només un dels sis mitjans estudiats van tractar aspectes relatius als drets de les persones amb discapacitats. *El Punt*, per exemple, va recollir aquests punts, en un text considerablement conduït per l'exposició del projecte per part del conseller Tresserras.

«Finalment, destacar també que la futura norma promourà "que les persones amb discapacitat física o sensorial tinguin accés a les obres cinematogràfiques (audiodescripció per a cecs, subtitulat especial per a sords...)»

(*El Punt* 21/10/2009)

L'Avui va publicar probablement la informació més equilibrada: 4 dels 8 paràgrafs no tracten específicament de les quotes de doblatge i subtitulat en català. També va ser l'únic diari analitzat que recollí, en el seu darrer paràgraf, un aspecte significatiu a nivell de drets de la ciutadania en un àmbit en què l'autoregulació s'ha mostrat clamorosament insuficient: la necessitat de garantir que minories amb limitacions sensorials o de mobilitat puguin accedir al cinema. En aquest sentit, els mitjans de comunicació van deixar passar una oportunitat, lliurada per l'actualitat, de tractar una realitat negligida.

Venda de pel·lícules per lots

Només dos mitjans van tractar que es vol perseguir una pràctica gens legítima com la venda de pel·lícules per lots, que contribueix a l'empobriment de l'oferta i a l'augment de quota de pantalles ocupades per films de les majors. *L'Avui* el va tractar, encara que de manera general i un xic enigmàtica per a un lector no iniciat:

«Un altre punt de l'avantprojecte és que l'ICIC "ha de vetllar perquè la lliure competència en el mercat no es vegi alterada", i comunica qualsevol incompliment als organismes competents.»

(*Avui*, 21/10/2009)

Només *El País* va explicar aquesta voluntat de manera completa:

«Si una empresa distribuïdora altera la lliure competència del mercat, per exemple obligant a les exhibidores a contractar pel·lícules per lots si quieren aconseguir una pel·lícula taquillera, el Instituto Catalán de Industrias Culturales puede denunciarlo ante la Autoridad Catalana de la Competencia»

(*El País*, 21/10/2009)

La llei i el sector videogràfic

La majoria de mitjans analitzats associen el cinema estrictament amb l'exhibició en sala, menystenint l'importància del mercat domèstic: són mínims espais informatius atorgats als àmbits de la distribució cinematogràfica (lobbistes majors al marge) i de l'edició videogràfica en comparació amb els concedits a l'exhibició i, en menor grau, a la producció.

La manca de detalls sobre l'afectació de la llei en el sector videogràfic possibilita la confusió del lector alhora d'interpretar les informacions concretes, i més encara alhora de jutjar l'evolució de la llei en allò que afecta els formats de vídeo domèstic. A l'*Avui* s'ofereix al lector un detall no esmentat en la resta d'informacions sobre les exigències lingüístiques en aquest camp:

«En l'àmbit del consum domèstic, estableix l'obligatorietat d'incloure la versió catalana a les edicions en DVD i altres formats digitals, sempre que hagi estat doblada prèviament per als cinemes»

(*Avui*, 13/1/2010)

Tot i donar rellevància al DVD en el seu titular, la informació que *La Vanguardia* publicava el mateix dia no recollia l'important matís del doblatge realitzat prèviament. El matís absent es transcendent, donat que assegura la viabilitat logística i econòmica del requeriment:

«los DVD tendrán que incorporar la opción de una versión en catalán»

(*La Vanguardia*, 13/1/2010)

La resta de capçaleres estudiades segueix una línia similar, en alguns casos amb una notable ambigüitat: el lector ha d'interpretar si, en al·ludir al menú d'idiomes, el redactor es refereix a la traducció al català d'aquest menú, o a la inclusió efectiva d'una versió catalana del film:

«La llei incidirà també en l'àmbit domèstic, i els DVD hauran d'incloure el català en el menú d'idiomes»

(*El Punt*, 13/1/2010)

«El texto exige que todas las copias de DVDs que se comercialicen en Cataluña incluyan un menú en catalán y una versión doblada o subtitulada de la película en la misma lengua»

(*El Mundo*, 13/1/2010)

«La llei també obliga que el català estigui present en el menú d'idiomes en tots els DVD»

(*El Periódico*, 13/1/2010)

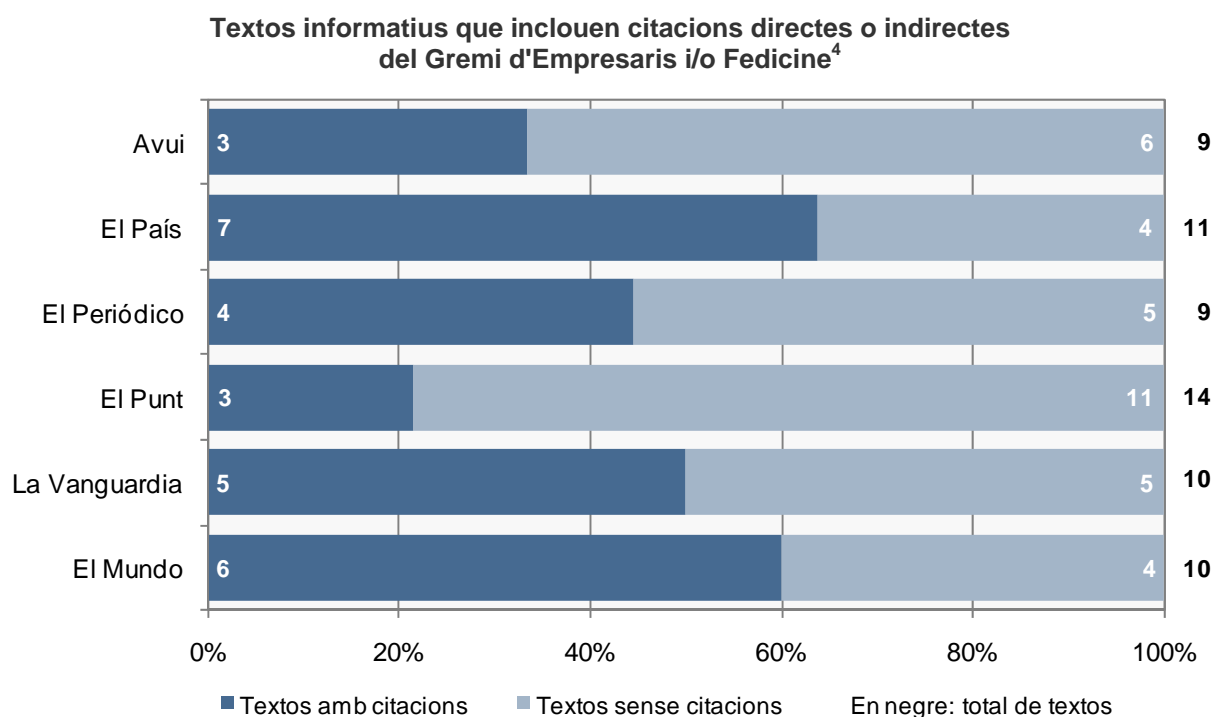
«La misma obligacion de ofrecer versión catalana se extenderá a la distribución en formato DVD. Es decir, si la ley obligaba al filme a tener versión catalana, éste deberá distribuirse en Cataluña con una pista en su menú lingüístico que incluya este idioma»

(*El País*, 13/1/2010).

2.3. El Gremi d'Empresaris, actor principal

L'associació presidida per Camilo Tarrazón i Fedicine han rebut espais informatius amb molta generositat, encara que els textos opinatius han acostumat a projectar visions negatives de les seves declaracions públiques. Ambdues agrupacions empresarials han aconseguit mantenir-se en primer terme mediàtic, almenys des que van donar a conèixer la seva oposició a la llei, i fins els dies immediatament posterior al tancament patronal que va impulsar el Gremi.

En el cas d'*El Mundo* i *El País*, resulta evident el pes que ha tingut el discurs crític de les dues associacions: apareixen citacions directes o indirectes de declaracions en més del 50% de les seves notícies al·lusives a la llei. A *El Periódico* i *La Vanguardia* el percentatge també és elevat (50% i 44,4%, respectivament). A l'*Avui* i *El Punt* es detecta un progressiu arraconament del missatge d'aquestes organitzacions probablement en una ultracorrecció periodística que pot estar motivada tant per la sobrerrepresentació mediàtica generalitzada com per la visió oposada que de la polèmica tenen aquestes capçaleres.

En els textos informatius, *La Vanguardia* i *El Periódico* acostumen a mantenir les distàncies vers les declaracions i missatges del Gremi i Fedicine, reproduïnt-les sense assumir-les ni qüestionar-les. *El Mundo* les assumeix en diverses ocasions, mentre que l'*Avui* i *El Punt* acostumen a refutar-les. Un article d'*El País*, publicat el dia 24/10/2009 sota el títol «*La audiència del cine en castellano supera en 90 puntos la del catalán*», complementa amb una exposició contextualitzadora la posterior transcripció de declaracions del president de Fedicine.

⁴ S'exclouen portades.

2.3.1. Minorització de les opinions empresarials favorables

Si bé els comentaris dels responsables de les associacions empresarials tenen una presència constant, propera o superior al 50% dels textos informatius publicats en quatre de les sis capçaleres analitzades, cal recordar que en la representació de parts confrontades hi ha una manca d'equilibri fonamental. Com a grups lobbistes de facto, les dues agrupacions assoleixen en els quatre diaris de major difusió la categoria d'actor principal, però sense un contrapunt empresarial favorable a la llei. Si bé en la confrontació política hi ha una relació raonable d'equilibri entre la inclusió de declaracions de partits favorables i contraris, no es mostren de la mateixa manera, continuades en el temps i privilegiades en l'espai textual, les preses de posició favorables dels Productors Audiovisuals de Catalunya o de l'Acadèmia del Cinema Català. Tampoc altres associacions contràries o receloses (com PROA, entitat que uneix les tres federacions de productores catalanes, integrada per 150 empreses que representen el 42% de la indústria estatal cinematogràfica) tenen gran impacte mediàtic. A *La Vanguardia* només es comptabilitza una referència a una associació empresarial més enllà de les combatives Fedicine i Gremi d'Empresaris:

«Los productores catalanes, por su parte, agrupados en PROA, prefieren esperar hasta ver cómo se desarrolla la ley»
(*La Vanguardia*, 22/10/2009).

Mentre *El Mundo* i *El País* només citen Fedicine i el Gremi d'Empresaris, resulta excepcional la sensibilitat de diaris com *El Punt* recollint les impressions de diferents parts. Això sí, de manera sintètica i sense qüestionar i contextualitzar els seus interessos:

«L'associació d'Actors i Directors Professionals de Catalunya (AADPC) va demanar ahir, en declaracions fetes a EFE, que l'avantprojecte vagi més enllà»
(*El Punt*, 22/10/2009)

«Al seu torn, la Plataforma per la Llengua celebra l'avantprojecte perquè equipara el sector cinematogràfic català amb el d'altres països europeus, tot i que lamenta que arribi "amb anys de retard"»
(*El Punt*, 22/10/2009)

«En declaracions a l'Agència Catalana de Notícies, el president de l'Associació Catalana de Productors Cinematogràfics, Xavier Atance, critica la falta de concreció econòmica de la llei, i advoca per afavorir les bones idees, vinguin d'on vinguin»
(*El Punt*, 13/1/2010)

«La Intersindical-CSC dona suport a la Llei del cinema del govern»
(*El Punt*, 18/1/2010)

2.3.2. El discurs de les entitats cíviques

Brilla també el doble barem a l'hora de jutjar l'interès informatiu d'empresaris i entitats cíviques. És evident el cas de Plataforma per la Llengua, la qual, tot i presentar un informe sobre la llei, no apareix referenciada ni una sola vegada a *El País*, *El Mundo* i *La Vanguardia*. Sí apareix cinc vegades en *El Punt*, i tres en *El Periódico* i *l'Avui*. *La Vanguardia*, en el camp de les associacions cíviques, només es refereix, en una ocasió i de manera fugaç, a Òmnium Cultural:

«Entidades próximas a ERC, como Òmnium Cultural, emitieron un comunicado en el que niegan que los espectadores vayan a dejar de ir al cine si se ofrece en catalán»
(*La Vanguardia*, 1/2/2010)

Com ja s'ha dit, *El Periódico* sí fa referència a la plataforma en tres dels seus onze textos informatius. En una ocasió, l'esment és aïllat («A les portes del Coliseum, una gran pancarta de Plataforma per la Llengua reivindicava el "dret" dels espectadors a poder veure cine en català»; *El Periódico*, 2/2/2010); en una altra, anticipa la presentació de l'informe, i en una tercera li dedica a aquest una informació de mitja pàgina. Al seu contingut es dediquen els cinc paràgrafs del cos de text. Un text secundari recull el manifest conjunt de Gremi, CCOO i CGT en contra de la llei. Aquest manifest sí va ser tractat pels diaris que no van informar sobre l'estudi de la Plataforma per la Llengua: *La Vanguardia*, *El País* i *El Mundo*.

L'*Avui* i *El Punt* també van fer-se ressó de l'estudi. L'*Avui* va dedicar-li també mitja pàgina, en un article que segueix la línia del diari del Grupo Zeta, prioritzant l'estudi per damunt del manifest sindicopatral. En aquest cas, la presentació del manifest es tracta en el darrer apartat d'una informació de quatre paràgrafs; els altres tres, es dediquen a l'informe esmentat. Un dels punts d'indubtable interès informatiu és com es mira de rebatre la tesi de l'empresariat que presenta la iniciativa legislativa catalana com quelcom sense precedents (citació 2) :

«El català, a la cua d'Europa. La Plataforma per la Llengua presenta un estudi comparatiu de legislacions europees que situa el català com l'idioma més desprotegit a les sales de cinema»
(*Avui*, 16/1/2010).

«el seu portaveu, Martí Gasull, desmenteix del tot aquesta tesi: "el català no és el cap, és la cua. Totes les situacions lingüístiques comparables que analitza l'estudi arreu d'Europa demostren que el tema ha estat ben resolt, amb la idiosincràcia i especificitats de cada territori. El català és l'excepció"»
(*Avui*, 16/1/2010).

El Punt no sols dedica un text informatiu a la presentació de l'estudi, sinó que basa un text editorial en les seves tesis. Com en el cas de l'*Avui*, dedica gairebé íntegrament una notícia a les conclusions de la plataforma, i en l'últim paràgraf tracta del manifest conjunt de patronal i sindicats. S'informa sobre com diversos països plurilingües han adoptat la solució del doble subtítol:

«També la subtitulació en dues llengües –com la que fa uns dies es va provar als Verdi de Barcelona– és una tècnica freqüent en països plurilingües com Suïsa (francès/alemany), Bèlgica (francès/flamenc), Finlàndia (finès/suec) o Letònia (letó/rus)»
(*El Punt*, 16/2/2010)

2.3.3. Informes sobre el cost econòmic de la llei

Potser encara més greu que el fet que només *El Periódico*, entre els quatre diaris estudiats de major difusió, esmentés l'estudi de Plataforma per la Llengua, és l'escàs relleu donat durant aquest període a un informe del catedràtic Oriol Amat, encarregat i descartat pel mateix Gremi d'Empresaris, que pot servir de contrapunt a aquestes tesis per part d'una autoritat neutral. En aquest cas, *El País* sí se'n feia ressó, però de manera molt breu:

«El estudio del economista Oriol Amat cifraba, por ejemplo, en 5,20 millones de euros, como máximo, las posibles pérdidas de recaudación que podrían tener los exhibidores en el caso de que los espectadores rechazaran las versiones catalanas de las películas»

(*El País*, 14/1/2010)

Resulta simptomàtic com la redactora de la notícia empra aquest estudi, enlloc del que és obra de José María Gay, per contextualitzar la magnitud de les ajudes previstes per la Generalitat al sector de l'exhibició.

En tot cas aquest aspecte de la llei, el del seu cost econòmic, és un altre de les grans carències de la cobertura informativa. Els diaris van fer-se ampli ressó, normalment en forma de citacions (sense afegits interpretatius ni qüestionaments crítics) de les previsions apocalíptiques del Gremi al voltant de les conseqüències de l'aplicació de les quotes lingüístiques. No han gaudit dels mateixos espais mediàtics les ajudes i la presumible assumpció de costos del doblatge per part de la Generalitat. Només el diari *El País*, potser en una mena de dissidència elegant i pragmàtica vers la llei, ha mostrat especial interès en aquest tema:

«Ni siquiera ERC es contraria a asumir la mayor parte del coste. El problema es que, hoy por hoy, el pulso no es económico, sino ideológico. Y nadie cede»

(*El País*, 13/1/2010).

«En este sentido, el consejero afirmó que paralelamente a la Ley del Cine han previsto un fondo de ayudas extraordinario para ayudar a exhibidores y distribuidores de todos los campos, desde facilitar el propio doblaje a equipar digitalmente los cines. (...) Este fondo, afirmó Tresserras, estaría dotado con entre seis y nueve millones de euros anuales hasta 2011 y entre nueve a doce millones también anuales a partir del final del proceso de despliegue de la ley»

(*El País*, 14/1/2010).

En les informacions del dia posterior a les explicacions del conseller en motiu de l'aprovació de la llei, que incloïen la previsió d'un fons d'ajuda econòmica als empresaris, només *El País* recull aquest aspecte de la seva exposició. L'*Avui*, en una llarga notícia, se centra de nou en els aspectes lingüístics (en set dels vuit paràgrafs de la notícia). El darrer d'ells, miscel·lani, aborda la creació d'una sala de xarxes concertades per facilitar l'estrena de films d'especial interès cultural, i la incentivació del subtítulat. Sí inclou una referència al cost del doblatge, en forma de citació directa:

«Tresserras va aclarir ahir que "el doblatge el paguen les distribuïdores; es poden acollir a ajuts, però la responsabilitat és seva"»

(*El Punt*, 13/1/2010).

Ni *El Periódico*, ni *La Vanguardia*, ni *El Mundo* ni l'*Avui* al·ludien, en les informacions publicades el mateix dia 13, als costos econòmics del doblatge o als ajuts previstos al sector. El fet que l'apartat de la dotació pressupostària hagi estat en negociacions no hauria de justificar la radical omissió d'informació sobre aquest punt. Resulta excepcional l'aparició d'una notícia breu dedicada en exclusiva a la despesa pública en doblatge:

«El Govern destinarà 1,5 milions al doblatge en català»

(*El Periódico*, 17/2/2010).

2.4. Ideologia i politització

En els diaris analitzats ha tingut un ressò important la constant emissió de missatges de caràcter liberal per part del Gremi d'Empresaris i dels dos partits que s'oposen a la llei, PP i Ciutadans:

«Estem d'acord que la situació actual s'ha de canviar, però no hi estem amb les quotes»
(Pilar Serra, a l'*Avui*, 2/2/2010).

«PP y C's apuntan fórmulas para que el cine hable catalán sin necesidad de multas»
«La portavoz parlamentaria del PP, Dolors Montserrat, se quejó del carácter "intervencionista" del texto»
(*El Mundo*, 22/10/2009).

«Per la portaveu del PP, Dolors Montserrat, "la llei és intervencionista i no és una bona manera de fomentar el català"»
(*El Periódico*, 22/10/2009).

«Pilar Serra es va mostrar ahir "contrària a les imposicions de l'Administració en l'empresa privada"»
(*El Periódico*, 22/10/2009).

Amb freqüència, els informadors i opinadors d'*El Mundo* empen la paraula «imposició» per referir-se a la llei. Aquesta elecció terminològica connota una cosmovisió liberal. Però fins i tot els textos editorials favorables a la llei mostren recels vers la intervenció governamental en el negoci privat:

«La imposición de cuotas en la ley catalana del cine comporta un intervencionismo nada deseable, aunque no muy distinto del que inspira las sucesivas normas contra el consumo de tabaco en espacios públicos»
(*El País*, 2/2/2010).

En una notícia d'*El Mundo* es contraposa la resposta monopolística privada, vista com quelcom normal i inevitable, amb la regulació governamental, vista com quelcom anormal i inoportú:

«Existe el temor de que la imposición del catalán contribuya a una reducción de la oferta de cintas por parte de los distribuidores, lo que pondrá en un brete a las salas»
(*El Mundo*, 17/1/2010).

La prudència del periodisme sense contingut interpretatiu i basat en declaracions provoca que no s'analitzin declaracions discutibles i estridents:

«Están decididos a acabar con el sector»
(Camilo Tarrazón a *El Mundo*, 16/1/2010)

«Lo único que queremos es que la sociedad vea lo que puede pasar el 1 de enero de 2011 si esta ley se aprueba: que los cines cerrarán»
(Camilo Tarrazón a *El Mundo*, 2/2/2010).

Les xifres de destrucció de llocs de treball i caiguda de facturació difoses pel Gremi es basen en l'hipòtesi que les majors no doblaran cap film al català, amb la qual cosa els seus films no s'estrenarien o ho farien només en els circuits de versió original subtitulada. Aquesta contextualització de les xifres no acostuma a aparèixer en les al·lusions i cites de dos mil

treballadors. En confrontar les dades de l'estudi d'Oriol Amat amb la gerent del Gremi, s'evidencia el tarannà hipotètic d'aquestes:

«Els no han dit que ho faran, pero pot ser que el cinema americà no arribi a Catalunya, tot es pot donar»
(Pilar Serra, a *Avui*, 2/2/2010).

No manca l'exploració del debat parlamentari com a eina per mostrar dissensions entre els quatre grups favorables a la Llei. En aquest aspecte, el relat dels diaris d'expressió catalana i d'*El Mundo* és molt diferent. La capçalera d'Unidad Editorial destaca en el elements de titulació a les discrepances, i fins i tot dedica una informació íntegra a aquests fets:

«CiU pide que la ley no amenace»
(*El Mundo*, 13/1/2010).

«Tresserras ataca a CiU con la Ley del Cine»
(*El Mundo*, 17/1/2010).

Avui, per la seva banda, no en fa cap referència. *El Punt* sí ofereix una informació de contingut similar, però de titular molt més diplomàtic:

«Ridao apel·la a la responsabilitat de l'oposició per no frenar projectes legislatius»
(*El Punt*, 17/1/2010)

Bàsicament, però, l'*Avui* i *El Punt* prioritzen els titulars positius que donen a entendre un acord ampli, especialment el dia posterior a l'admesa a tràmit de la llei:

«Els grups del tripartit i CiU fan pinya»
(*El Punt*, 11/2/2010).

«El tripartit i CiU refusen les esmenes a la totalitat de PP i Ciutadans»
(*Avui*, 11/2/2010).

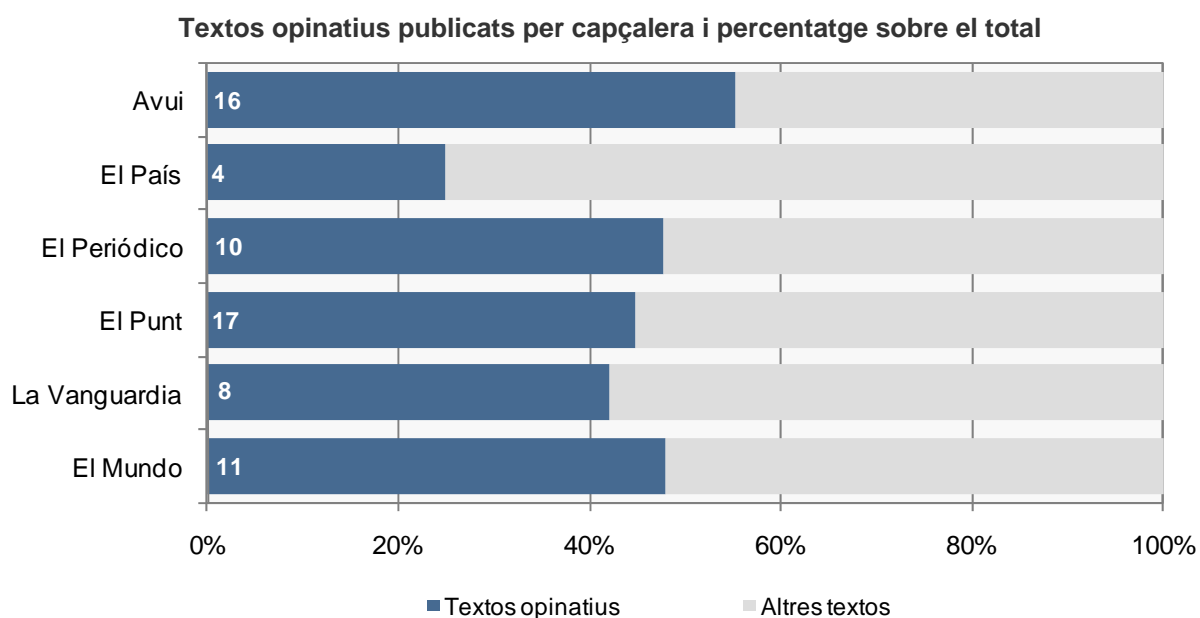
A stack of several books is shown from a low angle, with the pages of the top book fanned out. A single white page is flying out from the stack, creating a sense of motion. The background is a plain, light color.

3. La Llei del cinema i el desplegament opinatiu

3.1. Anàlisi quantitativa

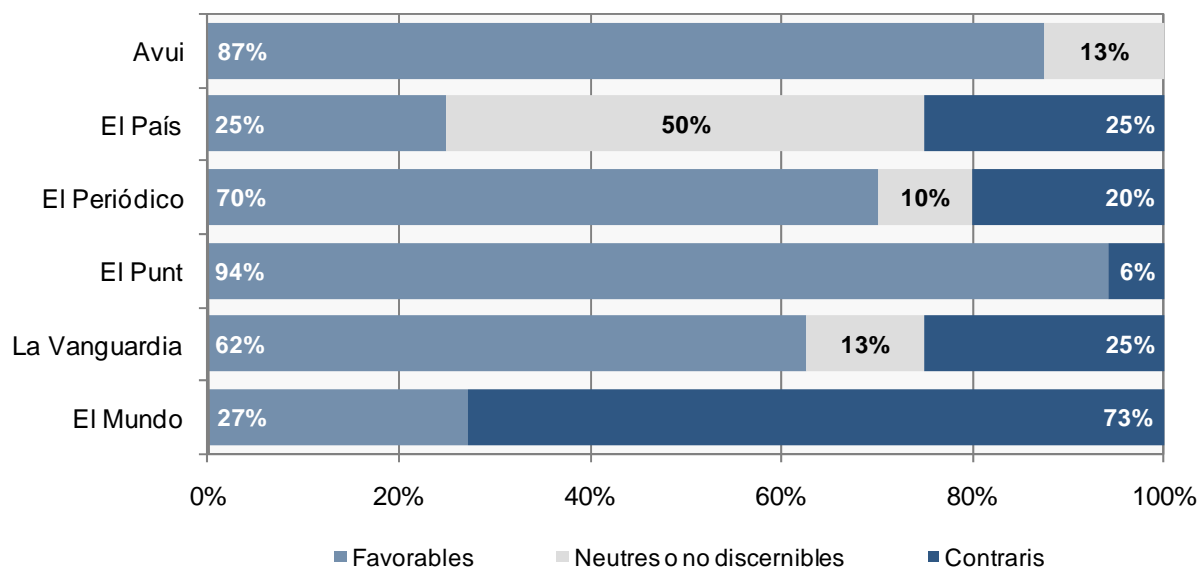
Pel que fa als textos d'opinió, en l'anàlisi quantitatiu són de nou els tres mitjans amb una línia editorial més definida els qui més articles publiquen. Destaquen *El Punt* i *Avui*, amb 17 i 16 textos d'opinió, seguits d'*El Mundo*, amb 11. *El País* és el diari que manté un perfil més baix i poc significat, amb quatre textos.

Pel que fa als percentatges sobre el total de textos publicats, s'evidencia l'aposta prioritària del diari del Grup PRISA per la informació, que suposa el 75% dels textos publicats. L'*Avui* és el diari amb més percentatge de textos opinatius. Les altres capçaleres estudiades mostren percentatges similars que difereixen lleugerament del percentatge total (44,8%), amb l'excepció de *El País* que ocupa el darrer lloc, tot i que poc significatiu donada l'escassa quantitat de textos recollits.

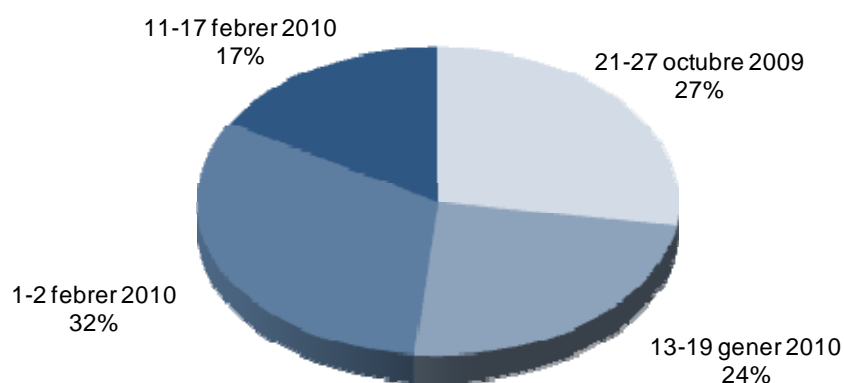
El percentatge de textos opinatius favorables a la Llei del cinema reproduïx en gran mesura la visió projectada pels textos editorials i informatius. Els diaris d'expressió original catalana són els que mostren un major percentatge d'opinions favorables, seguits pels altres dos *El Periódico* i *La Vanguardia*. Molt lluny queda *El Mundo*, amb un 72,7% d'opinions contràries que gairebé triplica el 25% de *La Vanguardia* i *El País*.

Distribució dels textos opinatius per enfocament i capçalera

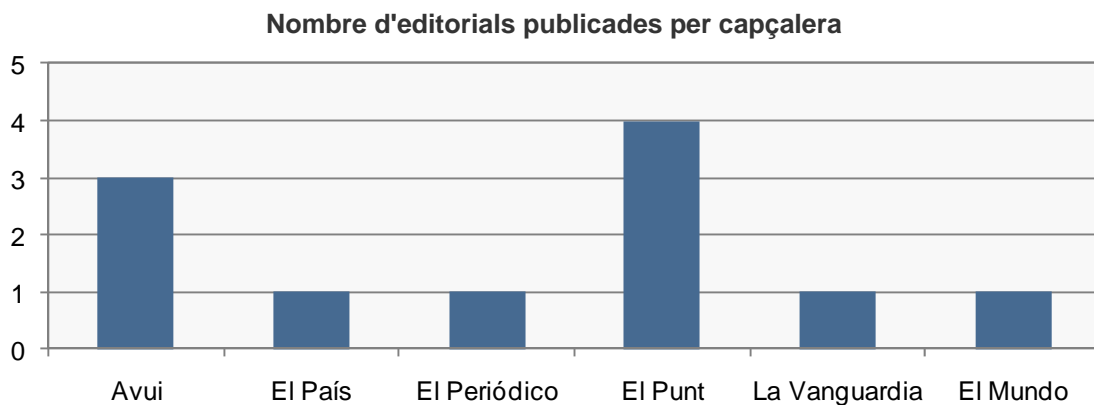
Pel que fa a la cronologia de publicació, de nou es detecta un pic d'atenció mediàtica al voltant del tancament patronal del dia 1 de febrer. Un pic espectacular tenint en compte que només es recullen els textos de dos dies en comparació amb la setmana natural dels altres períodes. També queda de manifest que, després d'aquest pic, l'interès mediàtic decau.

Distribució dels textos opinatius publicats segons període

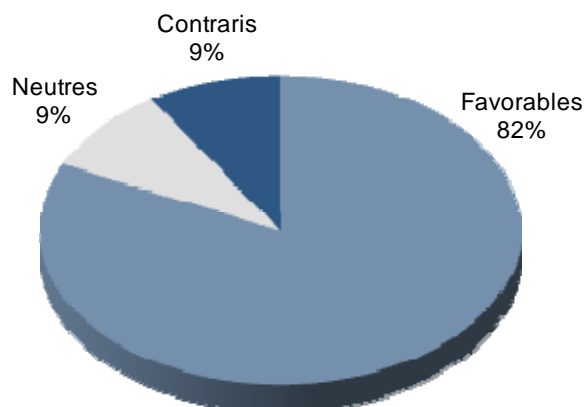
3.2. Editorials

Numèricament, es reflecteix que els diaris nacionals d'expressió original catalana han dedicat més textos editorials a la llei del cinema que les altres capçaleres estudiades, i en sumen més de la meitat del total (fet previsible donat el seu públic objectiu). Els diaris de projecció estatal, siguin de procedència barcelonina o madrilenya, coincideixen en la cobertura: només un text editorial.

Pel que fa a l'enfocament, predomina de manera molt considerable la visió favorable a la llei. Sigui per anàlisi desinteressada d'aquesta o com a reproducció mimètica de l'àmplia majoria parlamentària que s'hi mostra favorable, amb només PP i la minoritària Ciutadans com a forces contràries, entre les publicacions estudiades solament *El Mundo* s'hi posiciona en contra. Sobta que l'editorial d'*El País* sigui més favorable a la llei que el neutre text publicat a *La Vanguardia*.

Distribució dels textos editorials per enfocament

3.2.1. Posicionaments editorials favorables: *El Periódico*, *El País*, *l'Avui* i *El Punt*

El Periódico va publicar una editorial favorable a la llei. El títol de l'editorial del Grup Zeta, publicat en els orígens del gran debat públic (25/10/2009) marca el terreny terminològic: la imposició a què es refereix *El Mundo* es veu substituïda per la normalitat. Sí es distancia, finalment, de possibles «imposicions»:

«Cine i normalitat»

«En un país on la llengua catalana (...) té una notable presència als mitjans de comunicació i en les activitats lúdiques de la població, es dóna el cas singular d'un cine que parla en un 90% en castellà. La situació és del tot anòmala»

(*El Periódico*, 25/10/2009).

El País, tot i ser aquesta una publicació teòricament alineada amb polítiques d'esquerres, no manca l'assumpció de les bondats del lliure mercat. S'assenyala, però, que l'augment d'oferta cinematogràfica en llengua catalana és una causa justa que justifica trencar l'ortodòxia de la no intervenció. L'autor fins i tot compara la llei amb intervencions per a la millora de la salut pública:

«No opera aquí la liberal apelación a las leyes del mercado: la mayor presencia del catalán en la televisión, la radio e incluso en la prensa de Cataluña demuestra que a menudo es la oferta la que genera demanda, y no a la inversa»

(*El País*, 2/2/2010).

«La imposición de cuotas (...) comporta un intervencionismo nada deseable, aunque no muy distinto del que inspira las sucesivas normas contra el consumo de tabaco en los espacios publicos. La norma pretende proteger el catalán en un ámbito en el que está claramente postergado, y ampara los derecho de los espectadores a elegir en qué idioma quieren disfrutar del cine»

(*El País*, 2/2/2010).

De bon inici, *El Punt* es va mostrar decididament favorable a la llei, i amb el títol del seu primer editorial (*Al cinema també cal tenir dret a decidir*, 22/10/2009) pica l'ullet als lectors de major sensibilitat catalanista. Com als editorials d'*El País*, *La Vanguardia* i *El Periódico* s'usen les demolidores dades (97% de films en castellà) per argumentar (en aquest cas de manera entregadament favorable) la seva justícia.

Si *El mundo* parla d'«imposició» del català, *El Punt* parla de «discriminació» vers el català. Es legitimen les sancions, encara que s'accepti que aquest apartat «no serà fàcil d'acceptar ni d'aplicar». Com a *El País*, s'equiparen els drets lingüístics amb altres causes molt assumides a nivell social. En la mateixa línia de la resta de publicacions, no hi ha ni un esment a qualsevol aspecte de la llei més enllà de les quotes de doblatge i subtitulat:

«Amb aquesta data n'hi ha prou per tenir clar que qualsevol oposició a la normalització lingüística en aquest àmbit només pot venir d'una hostilitat absoluta o des d'una aparent defensa del lliure mercat que amaga interessos que no coincideixen de cap manera amb la realitat d'un mercat captiu»

(*El Punt*, 22/10/2009).

«Tenir menys que allò que preveu l'avantprojecte seria una discriminació flagrant. La que hi ha actualment»

(*El Punt*, 22/10/2009).

«Si la llengua pròpia és de debó un bé a protegir en aquest país, la seva defensa ha d'estar subjecta a penalitzacions similars a les que s'apliquen en la preservació d'altres bens col·lectius, com poden ser la seguretat en el treball i el trànsit»
(*El Punt*, 22/10/2009).

En les editorials posteriors, *El Punt* insisteix en tesis similars: anòmala situació del cinema en català en el mercat autoregulat, ús de termes en clau positiva («igualtat», «llibertat») en oposició a la terminologia d'*El Mundo* («imposició», «obligació») o èxit dels productes en llengua catalana en altres sectors. S'afegeix la comparació amb d'altres països, arran d'un estudi de Plataforma per la Llengua, i la noció de creació de demanda mitjançant l'oferta.

«Dinamitzar i modernitzar el sector alhora que garantir la igualtat d'oferta en català i castellà»
(*El Punt*, 13/1/2010).

«necessària per impulsar i normalitzar aquest important sector de la indústria cultural a casa nostra»
(*El Punt*, 13/1/2010).

«Tot i els crits alarmistes que anticipen un daltabaix del sector cinematogràfic amb l'entrada en vigor de la llei, cal pensar que un poble que parla, pensa, llegeix i veu televisió en català, mereix (i exigeix) també veure i escoltar cinema en català»
(*El Punt*, 16/1/2010).

«A Finlàndia, la comunitat lingüística sueca té menys de 300.000 espectadors potencials, però el suec té accés al cinema en aquest país en les mateixes condicions que el finès. Així es produeix també amb el flamenc a Bèlgica i, fora d'Europa, al Quebec, amb el francès»
(*El Punt*, 16/1/2010).

«Els autors de l'estudi en dedueixen que a hores d'ara la demanda no és prou àmplia perquè no hi ha prou oferta. I no com argumenten els empresaris, que diuen que no poden ampliar l'oferta perquè no hi ha prou demanda»
(*El Punt*, 16/1/2010).

«El que ha estat una iniciativa parcial en contra de la llei del cinema ha fet mobilitzar la gent»
(*El Punt*, 2/2/2010).

El primer editorial d'*Avui*, com abans van fer *El País* o *La Vanguardia*, contextualitza la iniciativa remetent a passades propostes de governs convergents. La confiança en un ampli acord parlamentari fa preveure a l'autor una tramitació ràpida. De nou es repeteix l'apel·lació al mínim percentatge de cinema en català ofert a les pantalles, i es parla en termes positius com «igualtat» o correcció d'un «dèficit democràtic». S'esmenta les connotacions franquistes del doblatge. No hi ha cap referència a altres aspectes de la llei més enllà de les quotes lingüístiques:

«El govern de la Generalitat ja va fer l'any 1999 un decret que fixava quotes de distribució i exhibició de cinema en català»
(*Avui*, 22/10/2009).

«El consens social ja existeix perquè, segons el Baròmetre de la Comunicació i la Cultura, el 82,4% dels catalans estan d'acord que les pel·lícules estiguin disponibles en les dues llengües. Per tant, només falta el consens del sector i el polític. Aquest últim no hauria de ser difícil perquè el principal partit de l'oposició ja va intentar el mateix quan governava»
(*Avui*, 22/10/2009).

«Un clar desequilibri que la llei pretén corregir»
(*Avui*, 22/10/2009).

«Es garanteix així la igualtat de tots els ciutadans a veure cinema en les dues llengües oficials de Catalunya i es corregeix un dèficit democràtic que aquest país arrossega des del franquisme»
(*Avui*, 22/10/2009).

El segon editorial segueix els mateixos camins discursius i terminològics. En aquesta ocasió, es parla d'injustícia, i es manté el suport, encara més decidit, a la política del govern. Tot i anticipar-se una difícil negociació amb el sector:

«L'estat de les coses és una situació de discriminació flagrant de l'oferta en català, que només representa un 2,7% del total»
(*Avui*, 13/1/2010).

«Un cop aprovat pel govern, el projecte de llei ha de passar el tràmit del Parlament, que en teoria hauria de ser plàcid, ja que compta amb el suport de tripartit i no s'espera que l'oposició nacionalista posi bastons a les rodes. Seria il·lògic tenint en compte que és una llei molt semblant al decret que ja va fer el 1999 el conseller Pujals»
(*Avui*, 13/1/2010).

«Governar és transformar la realitat, i corregir situacions injustes com la del català al cinema, una herència del franquisme que encara continua vigent»
(*Avui*, 13/1/2010).

«Exhibidors i distribuïdors ja han fet sentir la seva oposició al projecte i han presentat una contraoferta que és inacceptable, perquè perpetua la marginació del català»
(*Avui*, 13/1/2010).

En el darrer editorial publicat, l'*Avui* remet a l'estudi descartat pel Gremi, obra del catedràtic Oriol Amat. El text defensa que el govern mantingui en la negociació amb l'empresariat una posició ferma:

«(...) un estudi fet pel prestigiós catedràtic d'economia financera Oriol Amat, que, com a mínim, obre dubtes sobre els motius que addueixen els convocants de la protesta d'avui»
(*Avui*, 1/2/2010).

«sota la premissa que cal corregir la desigualtat actual i avançar cap a la paritat lingüística, tal com proposa la llei»
(*Avui*, 1/2/2010).

«Es poden pactar els ritmes però no l'objectiu, perquè els espectadors tenim dret a veure cinema en la nostra llengua»
(*Avui*, 1/2/2010).

3.2.2. Posicionaments editorials neutres: *La Vanguardia*

La Vanguardia mostra unes simpaties reticents (simpaties per l'avenç en els drets lingüístics, reticents pel tarannà intervencionista i poc pactista amb el sector). Com *El País*, va esperar a opinar en plena polèmica per les maneres lobbistes de Fedicine i el Gremi d'Empresaris de Catalunya, i el seu editorial es va publicar el dia posterior al tancament patronal. El text remet a missatges de favorables i contraris de manera equidistant (cites 2 i 3). En l'aspecte interpretatiu, s'adverteix contra l'intervenció pública en el sector privat. S'obvien, com a la majoria de textos tant informatius com opinatius de tots els diaris, l'oferiment de cobertura del

cost dels doblatges per part del Departament de Cultura. Recomenant incentivar enlloc de sancionar, l'autor recorda no sols el discus de CiU, sinó també el de Ciutadans i Partit Popular:

«No es que ese equilibrio entre ambas lenguas quede lejos: es que el desequilibrio es casi total»

(*La Vanguardia* 2/2/2010).

«Según la Plataforma per la Llengua, este caso es excepcional, porque no hay en el mundo entero otra lengua oficial con alrededor de nueve millones de espectadores potenciales que carezca, como el catalán, de una oferta cinematográfica significativa»

(*La Vanguardia*, 2/2/2010).

«Al decir de los firmantes, una norma de este tipo generaría al entrar en vigor pérdidas inasumibles, que propiciarían el despido de dos mil trabajadores»

(*La Vanguardia*, 2/2/2010).

«Debe preguntarse, sin embargo, si es aconsejable hacerlo mediante más imposiciones que incentivos, y colisionando con quienes desarrollan un alabor hasta ahora imprescindible para que el cine llegue a su público»

(*La Vanguardia*, 2/2/2010).

3.2.3. Posicionaments editorials contràries: *El Mundo*

L'editorial d'*El Mundo*, publicat el dia 13 de gener, després de l'aprovació del projecte de llei per part del govern, aposta per l'oposició. Es pot destacar l'habitual apel·lació liberal al «sentit comú» (interpretat com l'estricta autoregulació de l'empresa privada), l'identificació entre drets lingüístics i nacionalisme, i la referència a les advertències d'una de les parts, assumides sense cap qüestionament ni contrapunt:

«Una vuelta de tuerca más a la imposición del catalán bajo amenaza de multa».

«Sobre todo es una ley en contra del sentido común».

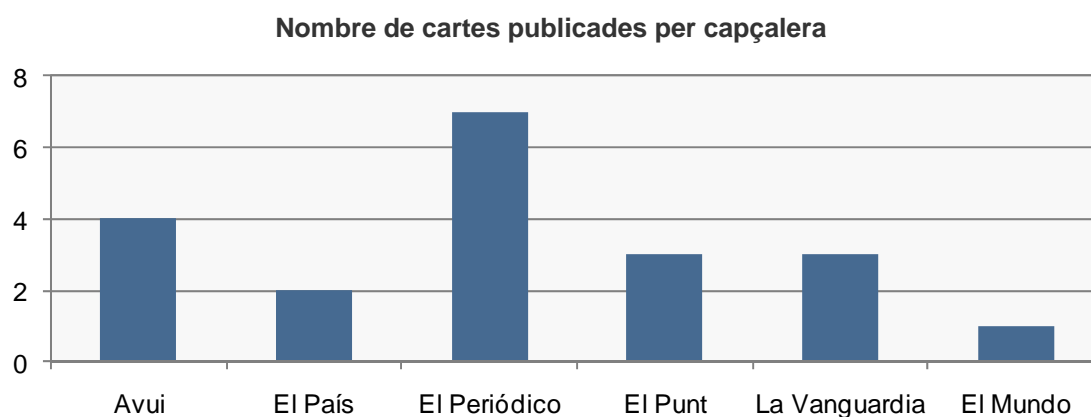
«Montilla puede presumir ya de que nadie le gana a nacionalista».

«De nada ha servido que los empresarios hayan advertido que la medida provocará la pérdida de unos 2.000 puestos de trabajo».

(*El Mundo*, 13/1/2010).

3.3. Cartes al director

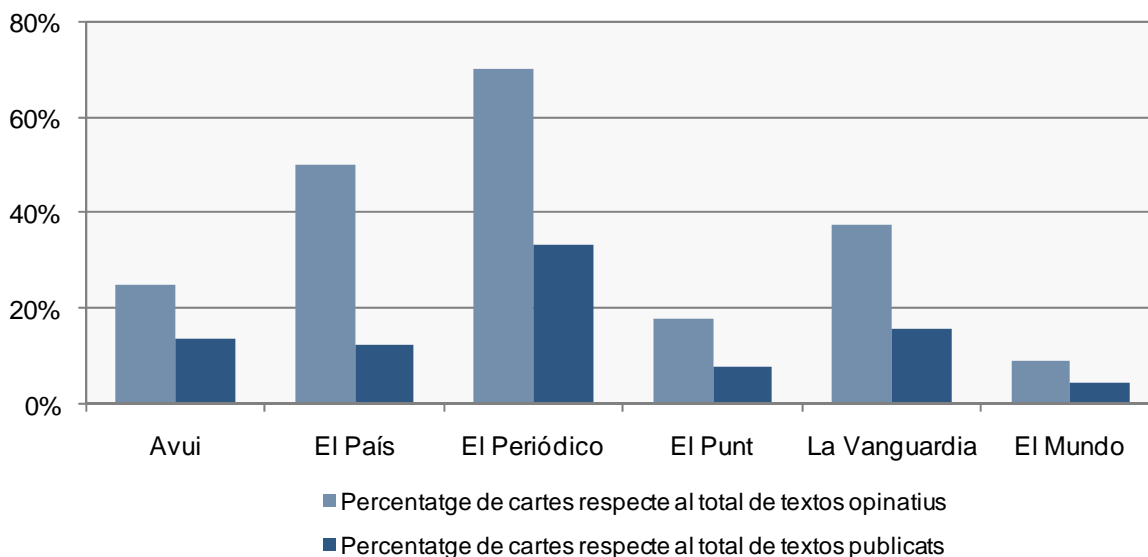
El limitat nombre de cartes recollides (20) dificulta extreure grans conclusions, més enllà de dimensionar l'interès mostrat pels lectors d'*El Periódico*, tot i la discreta cobertura realitzada per aquest rotatiu, i les escasses aportacions dels lectors d'*El Mundo*, tot i l'agressiva línia editorial del diari de Pedro J. Ramírez.

El cas d'*El Periódico* és destacadíssim: les set cartes al director publicades durant els períodes analitzats suposen el 70% de textos opinatius impresos per la capçalera, i un elevadíssim 33,3% del total. *La Vanguardia* també mostra un considerabe pes de les cartes de lectors: 37,5% dels textos opinatius i 15,7% dels totals. Podrien interpretar-se aquestes dades com un indici que l'interès dels lectors dels més difosos diaris catalans és superior a la limitada importància que els editors han donat a aquesta polèmica.

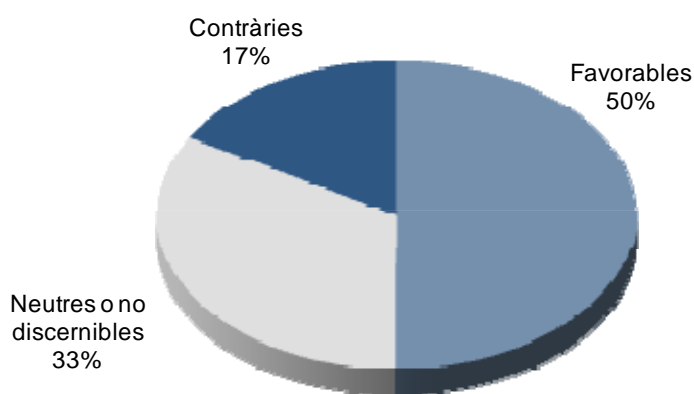
En el cas d'*El País*, les cartes suposen el 50% dels textos opinatius, molt escassos en aquest diari, i un 12,5% del total. A *El Punt*, les cartes només suposen el 7,8% del total de textos; a *El Mundo*, un 4,3%. Tota una curiositat que, malgrat la generosa cobertura de la llei per part del diari d'Unidad Editorial, especialment en els dos primers períodes estudiats, només un lector mostrés prou interès o prou coses a comentar com per enviar una carta al director. També podria interpretar-se el mateix sobre la cobertura del diari *El Punt*, si bé el desplegament de textos tant informatius com opinatius, juntament amb el molt més limitat nombre de lectors de la capçalera i l'escàs nombre de cartes que hi publica diàriament, podria justificar aquesta anomalia.

Proporció de cartes al director respecte els textos opinatius i els textos publicats

Pel que fa a les opinions projectades, les cartes al director són molt més diverses que els textos editorials i els d'opinatadors professionals. El nombre de textos clarament favorables es redueix a la meitat exacta respecte a la pràctica unanimitat d'editorials i articles d'opinió de tots els diaris estudiats, amb l'excepció feta d'*El Mundo*. Si els opinadors professionals semblaven desbordar en intensitat la prudent línia editorial dels diaris *El Periódico* i *La Vanguardia*, les cartes reflecteixen una visió més diversa que la dels unànimement favorables opinadors. Només quatre de les set cartes publicades al diari del Grup Zeta són clarament favorables a la llei, i dues en són contràries. A *La Vanguardia*, les tres posicions possibles són representades amb un únic text. A *El País*, les dues publicacions són difícils d'interpretar, quasi més prudents que la mateixa línia editorial.

Cartes al director per posicionament respecte a la llei⁵

A *La Vanguardia*, la carta publicada el dia 24 d'octubre (impresa també per *El Periódico* en l'edició del dia posterior) feia seus els arguments del sector, i la terminologia dura dels contraris a la llei («obligar», «amenaza», «imposiciones»):

«Parece que ahora se quiere obligar a las salas, bajo amenaza de multas, a emitir cine en catalán aunque la demanda sea muy minoritaria y nada rentable».

⁵ S'eliminen repeticions.

«Lo único que van a conseguir es que muchos pequeños empresarios del cine cierren sus negocios».

«Con tantas sanciones e imposiciones lingüísticas los políticos están convirtiendo al catalán en una lengua antipática para empresarios, comerciantes, funcionarios o ciudadanos anónimos».

«A la gente le gusta la libertad, y no las imposiciones con multas y por decreto».

(*La Vanguardia*, 24/10/2009 i *El Periódico*, 1/2/2010).

L'altra carta al director contrària publicada per *El Periódico* projecta de manera especialment acusada un argumentari esbiaixadament liberal: sense multes però amb incentius. Des d'una certa ignorància, es vol veure finalitat recaptadora en el règim sancionador de quotes lingüístiques, quan totes les previsions apunten a gravoses subvencions públiques:

«Estem parlant continuament del respecte a la democràcia, però hi ha molta normativa que no busca només la bona convivència, sinó omplir la legislació de normes minucioses sembla que amb l'objectiu exclusivament de recaptar»

(*El Periódico*, 1/2/2010).

A *El Mundo*, en la mateixa línia de les informacions i bona part de les opinions del diari, s'apuntava contra l'immersió lingüística, i s'exigia que la paritat i el dret a decidir també existissin en l'àmbit educacional:

«¿Por qué no protegen el derecho de elegir lengua en las escuelas en vez de imponer por decreto el catalán como única lengua vehicular?»

(*El Mundo*, 14/1/2010).

Alguna de les cartes complementa les informacions i opinions professionals. A *El País* del 19 de gener, un lector es distanciava de la constant confusió per part dels mitjans a l'hora de tractar les realitats del doblatge i del subtítulat en altres països:

«Contrariamente a lo que afirma el consejero de la Generalitat de Catalunya, en Holanda y otros países citados por él no se hace el doblaje de las películas extranjeras, salvo el de aquellas de notorio éxito destinadas al público infantil (...) Todas las demás son en versión original subtitulada a cargo de agencias privadas de traducción».

(*El País*, 19/1/2010).

Com en l'immensa majoria de textos de tots els gèneres i procedències, les quotes lingüístiques són el tema principal de les cartes al director. Alguns fins i tot vinculen la pèrdua d'espectadors de les sales a la falta d'oferta en català, sobretot en ocasió del tancament patronal:

«Senyors empresaris del cinema (de cinema en castellà, és clar): m'encanta el cinema, però des de fa cinc anys saben quants cops hi he anat? Set. Quatre eren pel·lícules infantils. Motiu? Intento veure pel·lícules en català. La tasca és complicada»

(*El Punt*, 1/2/2010).

«Jo sóc un dels que conformen els milions d'espectadors que han perdut les sales de cinema de Catalunya. Fa uns cinc anys que he deixat d'anar al cinema pel fet que no puc sentir les pel·lícules doblades al català»

(*Avui*, 2/2/2010).

Sense sortir de la vessant lingüística, però sí amb una mirada diferent, una de les cartes al director apunta a una presumpta baixa qualitat del doblatge. Només un opinador, Albert Pla i Nualart, tracta extensament la possible desafecció de molts espectadors vers les versions catalanes, però no tracta el problema en termes de qualitat sinó de dificultats per emprar un català col·loquial i quotidià no castellanitzat. El lector, en canvi, parla de millorar el doblatge:

«Crec que hauria estat més intel·ligent millorar el doblatge de les pel·lícules al català que es fa aquí, cosa que garantiria la presència de les pel·lícules d'actualitat a les sales. ¿No és millor un doblatge de qualitat que reivindicar l'ús del català a base de multes i decrets? Tinc la impressió que existeix una àmplia capa de la societat catalana que no va a veure cine en català perquè els doblatges no el convencen»

(*El Periódico*, 14/1/2010).

Només algunes cartes tracten, de manera directa o indirecta, les ajudes a la producció i en general el panorama de la creació cinematogràfica a Catalunya:

«Hem estat anys subvencionant obres poc exportables i temes centrats en el passat local. Per això avui no tenim una indústria consolidada que ens assegurí llocs de treball d'una manera regular. La fórmula que ens ha de permetre superar aquesta situació és invertir en arguments que puguin arribar a un públic ampli, tant pel que fa a franges d'edat com a indrets geogràfics»

(*Avui*, 15/1/2010)

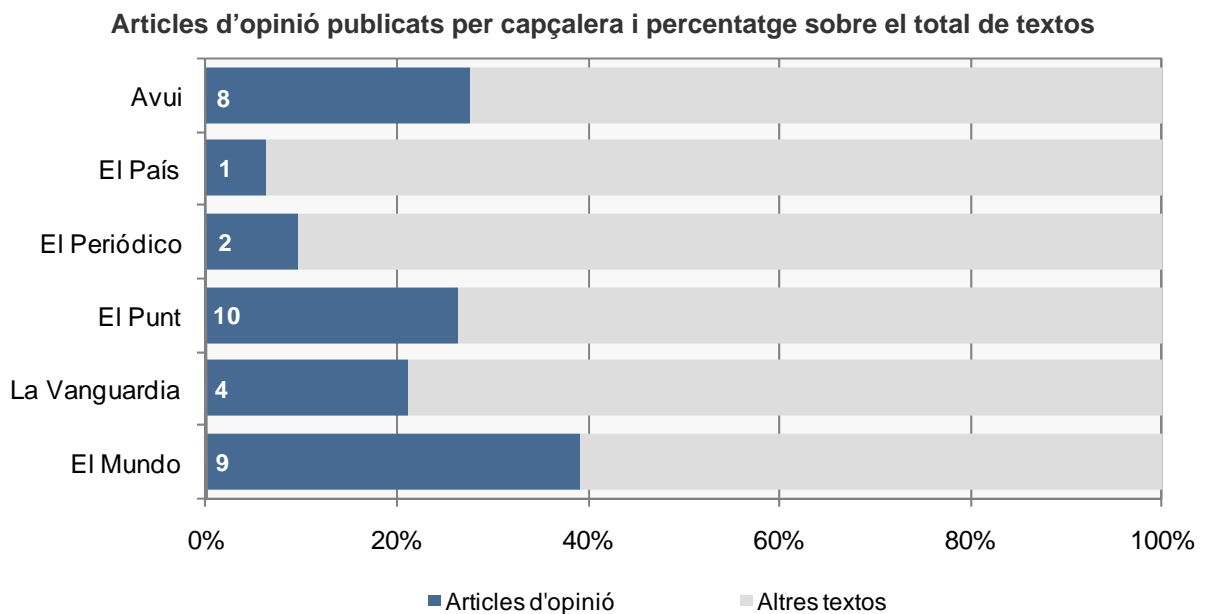
«Voleu crear molts llocs de treball directes i derivats en el camp de la cultura? Voleu generar riquesa i activitat econòmica? Aposteu per un cinema en català que faci coses exportables i que es dirigeixi a un públic ampli? No voleu res d'això? Doncs seguiu fent drames localistes»

(*Avui*, 1/2/2010)

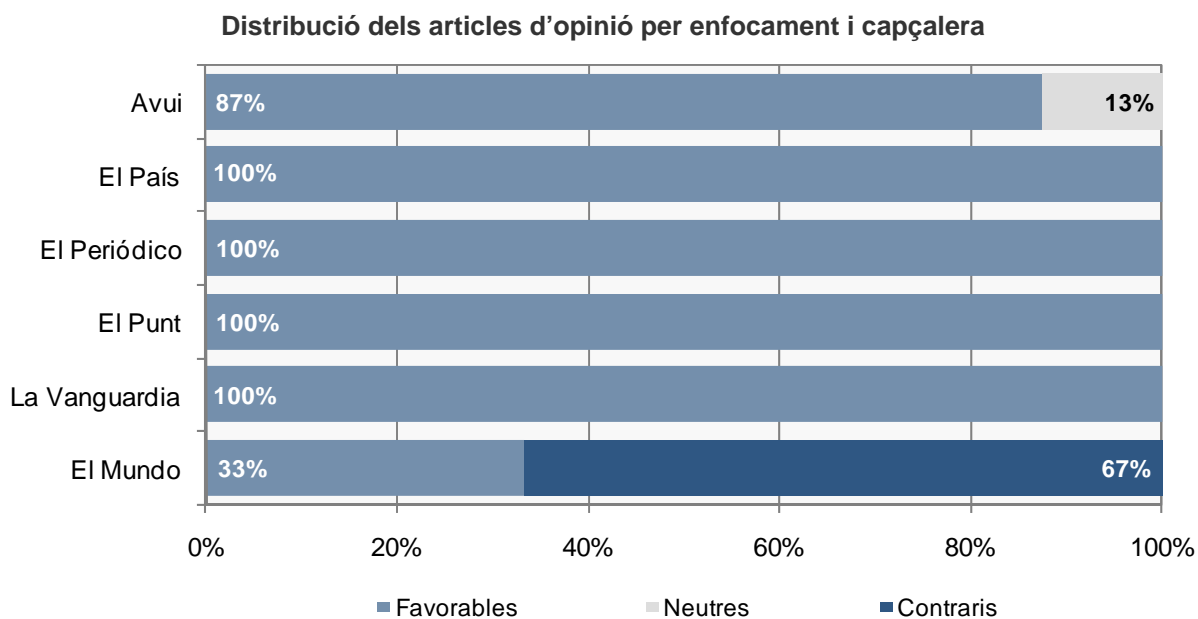
3.4. Articles d'opinió

En aquest apartat s'analitzen els textos opinatius que no són editorials, ni cartes al director, ni textos sense autor especificat tals com semàfors o valors positius i negatius. Numèricament, es reproduïx de nou l'esquema quantitatiu habitual: els tres diaris amb una línia editorial més clara inclouen un número d'opinions significativament superior al de *La Vanguardia*, *El Periódico* i *El País*. L'interès que la llei del cinema català va despertar en el diari d'Unidad Editorial el du a superar en número de textos a una capçalera catalanocèntrica com l'*Avui*. El número de textos publicats per *La Vanguardia* i *El Periódico* es força reduït, similar al número de cartes de lectors en el primer cas, i molt inferior en el segon.

Sobre el percentatge de textos publicats, resulta encara més evident l'interès dels columnistes i redactors d'*El Mundo* en opinar sobre la llei del cinema. *El Periódico* i *El País*, en canvi, mantenen un perfil baix en quant a número d'opinions.

Sobre el to d'aquests textos, el domini de les opinions favorables és aclaparador fins al punt que només *El Mundo* acull articles contraris a la llei. Els opinadors dels diaris poc alineats desborden la línia editorial d'aquests. *El País* va acollir un dels textos més rabiosament contraris al tancament patronal del Gremi d'Empresaris de Cinema, signat pel director madrileny David Trueba. En les pròximes pàgines destaquem, pel seu especial interès,

3.4.1. Articles d'opinió a l'Avui

A l'Avui, com en la majoria de casos, els aspectes lingüístics devoren qualsevol consideració sobre altres vessants. En això se centren Vicenç Vilatoro, Salvador Cot, Sebastià Alzamora o, amb més ironia, Alfred Bosch. Vilatoro escriu sobre un funcionament anòmal del lliure mercat en el que cal intervenir, apuntant causes polítiques:

«El problema del català no és el mercat. No és que siguem massa pocs i massa pobres perquè la nostra cultura pugui subsistir»
(Avui, 22/10/2009)

Més incisiu es mostra Jordi Creus en el mateix diari Avui, qui refusa les crides a un *bonisme* de l'administració:

«D'aquí neix la segona gran crítica, aquella que diu que la del cinema és una norma intervencionista. I tant! Quina llei no és intervencionista? Us imagineu que la llei del tabac s'hagués volgut aplicar només amb la seducció? Us imagineu que el conseller Joan Saura hagués posat en marxa la limitació de velocitat als 80 quilòmetres per hora als voltants de Barcelona regalant clavells als infractors?»
(Avui, 17/2/2010)

Només en dos casos es detecten a l'Avui textos matisats o amb peculiaritats més enllà de la defensa de l'increment d'oferta cinematogràfica en català o de la crítica al Gremi d'Empresaris. Albert Pla i Nualarat començava mostrant el seu suport evident al més publicitat objectiu del projecte governamental (que «deixi de ser trepitjat el nostre dret a veure cine en català»), però aportava reflexions interessants sobre motius possibles de rebuig del català en un marc informal i d'oci, tal i com s'acostuma a entendre el consum de cinema. És un dels comptats casos en què un opinador ofereix consideracions (encara que siguin hipotètiques) que tracten aspectes no abordats pels textos informatius:

«Qui busca entreteniment defuig tot el que suposa esforç, i el típic client de multicinemes té molt clar que per a ell el mínim esforç no és veure un film en versió original subtitulada o doblat al català»

«Demanem als traductors de films una missió impossible: que sigui català i soni natural. Si s'obren a la interferència –castellana– per fer-ho més natural, reben; i si no, també»

«Tot això no s'hauria de fonamentar en una mentida: la de dir que la paritat a les sales de cinema reflectirà la realitat social. I que la nova llei de cinema dóna resposta a una demanda molt majoritària, a una irrefrenable set de veure els films en català. Ben al contrari: aquí, com en la immersió, cal tenir el coratge d'actuar a cara descoberta i dir alt i clar que s'actua amb la voluntat política de canviar la realitat social»

(*Avui*, 19/1/2010).

3.4.1. Articles d'opinió a *El País*

L'únic article d'opinió publicat per *El País*, obra de David Trueba, un dur al·legat contra el tancament patronal del Gremi d'Empresaris, que aprofita per desqualificar l'informe obra del professor Gay, i per atacar les presumptes bondats del lliure mercat. El cineasta sí aprofita per comentar un punt feble possible de l'aplicació de la llei: que la Generalitat assumeixi els doblatges al català, i hagi de pagar el cost econòmic que suposi corregir una insuficiència en el producte que ofereix el sector privat. En oposició al «*disparate*» i «*contra el sentido común*» d'*El Mundo*, l'autor parla d'una reforma «*razonable*»:

«El estudio se adentra en la ciencia ficción, es algo así como si Avatar fuera considerado realismo costumbrista. En Cataluña las radios y televisiones más vistas son en catalán, así que parece que hay gente en este rincón del planeta que habla y sueña en catalán»

«Pero el mundo de los negocios ha demostrado sobradamente que no hará ningún esfuerzo positivo por el ciudadano a menos que le obliguen»

«Aquí lo triste es que el Govern, para poder tirar hacia adelante con una reforma razonable, que preserve la virtud del bilingüismo, va a acabar destinando dinero de sus arcas para costear los doblajes en catalán, es decir, subvencionando a la Warner, a la Paramount, a la Disney»

(*El País*, 1/2/2010)

3.4.1. Articles d'opinió a *El Periódico*

El Periódico només va publicar dos textos. El primer d'ells, de Francesc Escribano, se centra, com és habitual, en les quotes lingüístiques previstes per la llei. Com és habitual també, les valora de manera favorable. L'autor parla d'una llei que «obligarà» sense dotar aquest verb d'una especial càrrega negativa, i adverteix sobre el poder de les 'majors':

«La nova llei del cinema, presentada aquesta setmana pel conseller Tresserras, obligarà a estrenar el 50% en català. És una llei valenta i necessària, i seria lamentable que, tal com ha passat altres vegades, s'incomplís»

«De la mateixa manera que els que la fan molt grossa, amb bons advocats, són els últims d'anar a la presó, els gegants d'aquest negoci s'han acostumat a saltar-se la llei quan els convé»

(*El Periódico*, 23/10/2009)

El segon article imprès pel diari del Grup Zeta és un dels més atípics i més suggeridors: amb una càrrega informativa molt forta, tracta de l'impacte del consum de televisió i cinema en versió original en l'aprenentatge d'idiomes. El docent Albert Banal-Estanol es fa ressó de la

voluntat de la llei d'incentivar el consum de cinema en versió original subtitulada, i ofereix dades contextualitzadores i valoracions que van més enllà d'allò estrictament cultural:

«Aproximadament la meitat dels països de l'PCDE doblen les pel·lícules, i l'altra meitat usen subtítols»

«Per què hi ha subtítols a la televisió en uns països i doblatge en altres? L'adopció d'un mètode o d'un altre es va portar a terme a finals dels anys 30 i principis dels anys 40 en gairebé tota l'OCDE i ningú s'ha atrevit a canviar de sistema»

«El nostre estudi troba que la qualitat de l'anglès als països no anglòfons de l'OCDE depèn de factors com la similitud lingüística entre l'idioma del país i l'anglès, la despesa en educació i la qualitat del sistema educatiu. No obstant, el factor explicatiu més important és el sistema de traducció televisiva. L'anglès és molt millor en països on la televisió s'exhibeix en versió original subtitulada»

«El cas és que les dades suggereixen que l'increment en la qualitat de l'anglès resultant del subtitulat incrementa les exportacions, el nombre de persones que se'n van a estudiar a l'estranger, així com l'obertura financera, tant d'entrada com de sortida de capitals financers»

(*El Periódico*, 17/2/2010).

3.4.2. Articles d'opinió a *El Punt*

Tot i la seva massiva presència, la majoria de textos d'opinió ofertes per *El Punt* segueixen les mateixes línies de prioritització lingüística sense aportar massa informació afegida: record constant del reduïdíssim percentatge d'oferta disponible en català fins el moment, pinzellades sobre les connotacions dictatorials de la pràctica del doblatge (projectant les connotacions negatives al doblatge en castellà per franquista, però no, en la majoria dels casos, al doblatge en català), indignació o ironia per les previsions apocalíptiques del Gremi d'Empresaris en un escenari de paritat lingüística, i apunts sobre la intervenció governamental en una situació anòmala. Ferran Espada capgirava els termes usuals en escriure sobre una «Llei liberal per al cinema», donat que les quotes sí permetrien una possibilitat d'escollir fins ara fortament limitada per una oferta escassa:

«Ja dic que no sé si Tresserras és un liberal, però ja era hora que, ni que sigui —paradoxalment— per imperatiu governatiu, el mercat s'imposés en el cinema per sobre dels plans quinquennals del politburó que han format algunes empreses del sector. El mercat som els espetadors, que en qualsevol societat liberal hem de poder tenir el dret a triar. I qui no vulgui competir en aquest mercat lliure, que deixi pas»

(*El Punt*, 22/10/2009)

La confusió entre doblatge i subtitulat alhora de parlar d'altres mercats estrangers multilingües arriba a desinformar al lector. Tractar la realitat específica del subtitulat només es fa de passada, com a una columna d'Imma Merino que també, i és poc freqüent, apunta a la venda de pel·lícules per lots:

«(...) Els exhibidors accepten quotes de les grans distribuïdores (que ofereixen una pel·lícula cobejada com a part d'un paquet amb el qual acaparen les sales amb productes de tota mena) que la Llei del Cinema també vol combatre. D'això últim se'n parla menys, tot i que també és important, com ho és que la llei prevegi impulsar el subtitulat en català»

(*Avui*, 15/1/2010)

Sorpren que un article d'Àngel Quintana sigui l'única mostra recollida en tots els diaris de comentari per part d'un crític cinematogràfic de llarga trajectòria. Menys sorprenent és que

aquest autor miri de proveir al lector d'elements perquè aquest tingui una visió més panoràmica del conjunt del projecte de llei, situant-lo també en el context de l'Estat espanyol:

«Allò important és la manera com es regularan les subvencions al cinema produït al país i com es regularà l'exhibició d'aquestes pel·lícules. En el primer punt, la llei arriba en un moment delicat. L'ordre ministerial creada per Ignasi Guardans ha creat un nou moviment de forces dins de la professió cinematogràfica i ha generat un cert recel dins dels petits productors perquè sembla beneficiar els productes de més volada econòmica»

«De moment, resulten preocupants les declaracions del conseller Tresserras en què afirmava que la Generalitat subvencionarà sobretot les pel·lícules que tinguin gran rendiment a taquilla i minimitzarà les pel·lícules que tenen impacte en grans festivals internacionals però no tenen un ressò públic al país»

(*El Punt*, 22/10/2009).

Preocupat per la minvant diversitat de l'oferta cinematogràfica a les sales en un context de globalització que ha obert les portes de la cinefília internacional a moltes cinematografies perifèriques, Quintana va defensar el circuit de sales concertades, que considera «clau per assegurar el futur cultural del cinema».

3.4.1. Articles d'opinió a *La Vanguardia*

La Vanguardia també va recollir columnes contundents de Màrius Serra i Oriol Pi de Cabanyes. Serra parla de «*pataletas infantiles*» dels exhibidors i d'«*apartheid*» lingüístic, i critica l'oferta del Gremi d'Empresaris de Cinema sobre una xarxa de pantalles en català:

«Sorprende la tendencia disgregadora que quieren aplicar ciertas élites que se las dan de progresistas cada vez que la lengua catalana está involucrada. Parece que los mismos que apoyarían una línea educativa castellanocéntrica, impartida en centros escolares ajenos a la inmersión lingüística, darían también su apoyo decidido a un circuito de salas de exhibición sólo en catalán, a las que nunca irían ni ellos ni sus hijos»

(*La Vanguardia*, 1/2/2010).

També a *La Vanguardia*, l'article d'opinió de Lluís Jou, antic director general de Política Lingüística, donava suport a la llei llençant algun petit dard per recordar l'antiga oposició al “decret Pujals” d'aquells que ara impulsen una llei similar. A més, tractava d'un aspecte poc tractat com els possibles costos en diner públic dels doblatges en català:

«No se arguya el costo del doblaje: contar con versiones catalanas de las grandes producciones cinematográficas es una inversión cultural que debe hacerse, aunque sea a cargo del gobierno, de la misma manera que debe invertirse en traducciones literarias o científicas»

(*La Vanguardia*, 26/10/2009).

Oriol Pi de Cabanyes, també a la capçalera del Grup Godó, intentava no centrar-se en el debat lingüístic per parlar dels intents de la llei de facilitar que arribi a les grans pantalles una oferta més diversa. Les seves reflexions són més aviat generals:

«Esos señores de Hollywood, y sus delegados peninsulares, que son los que están detrás de todo esto, tendrán que entender que el gusto por el cine que ellos comercializan, por muy de consumo masivo que sea, no tiene por qué pretenderse único en las grandes o en las pequeñas pantallas»

(*La Vanguardia*, 1/2/2010).

3.4.2. Articles d'opinió a *El Mundo*

El Mundo és l'única capçalera on predominen les columnes i els articles d'opinió contraris a la llei. L'anomalia és tan gran que és l'únic diari estudiat que n'inclou, de textos desfavorables d'aquests gèneres. En quatre dels sis textos contraris es fa esmenten a les polítiques de normalització lingüística:

«Los gobiernos catalanes se empeñan en multar antes que en lograr que la demanda de cine el (sic) lengua catalana se incremente. ¿Por qué no es así? ¿Ha fallado la escuela con su obsesiva inmersión lingüística?»

(Álex Salmon; *El Mundo*, 22/10/2009).

«¿Dret a triar la llengua d'una pel·lícula? Sí. I dret a català i espanyol, en igualtat de condicions, com a llengües vehiculars de l'ensenyament a totes les escoles. Sobre tot a les públiques, que per això les paguem tots»

(Ivan Tubau; *El Mundo*, 26/10/2009).

«Se impide a los padres, como cuestión de hecho, que elijan el idioma castellano en el que quieren educar a sus hijos»

(Luis María Anson; *El Mundo*, 12/2/2010).

«Montilla es la perfecta continuación del sueño de Pujol, el “otro” normalizado y adaptado. El replicante, el bonsai»

(Juan Carlos Girauta; *El Mundo*, 13/2/2010).

És també evident la tendència a associar intervenció governamental amb dictadura o totalitarisme en contraposició a la llibertat del capitalisme no regulat:

«Esta decisión, que no pide el mercado, le puede costar a las empresas 5.000 euros por copia no enviada»

(Alex Salmon; *El Mundo*, 22/10/2009).

«Home, Requejo, això sembla propi de dictadures franquistes o estalinianes, no d'un Estat de Dret —encara que sigui monàrquic— basat en la democràcia i el lliure mercat capitalista»

(Ivan Tubau; *El Mundo*, 26/10/2009).

«Sobre la libertad de elección ya hemos reflexionado otras veces»

(Álex Salmon; *El Mundo*, 11/2/2010).

«El totalitarismo franquista se reproduce ahora, en cuanto al idioma, en medio del silencio de muchos que callan para no ser perseguidos»

(Luis María Anson; *El Mundo*, 12/2/2010).

«Hay un rechazo a exclusiones e imposiciones»

(Juan Carlos Girauta; *El Mundo*, 13/2/2010).

Si bé quatre opinadors d'*El Mundo* es mostren contraris a la llei (un d'ells, el director de la publicació a Catalunya Álex Salmon, la tracta tres vegades), dos d'ells s'hi mostren favorables. Anna Tortajada la tracta molt de passada, assumint un terme descriptiu, «paritat», llunyà a les coordenades de la línia editorial de la publicació:

«Van a aprobar a toda prisa una ley para la paridad del catalán con el castellano en el doblaje de las películas, cosa que está muy bien»

(*El Mundo*, 15/1/2010).

L'altre opinador que es va significar de manera favorable en la capçalera d'Unidad Editorial va ser Rafael Vallbona, i ho va fer en dues ocasions. En la primera d'elles, el tema principal eren les resistències i dificultats que estava trobant la conselleria de cultura en alguns dels seus

plans. L'autor (qui també parla de «paritat») dimensionava les probables limitacions del govern a l'hora de doblegar l'oposició de les 'majors', però no deixava de donar-li suport:

«Amb el projecte de llei pot passar el mateix, encara que esperem que no. S'anuncia amb gran èmfasi, potser es promulgui tal i com està redactada però, quina capacitat tindrà la Generalitat per a fer complir la quota paritària entre castellà i català a les pantalles? Les 'majors' que no acompleixin se les multarà, o en això de les multes, com en els delictes econòmics, també hi haurà privilegis jurídics?»

(*El Mundo*, 26/10/2009).

En el segon dels seus articles, Vallbona ataca a un Gremi al qual considera dominat pels «privilegis i perjudicis», a unes 'majors' atemorides de que «a partir del cas català, el seu negociat de colonització cultural es fragmenti en tantes cultures nacionals com hi ha a Europa». L'autor qualifica la llei com «justa», i la resposta empresarial com «virulenta i exagerada», lamentant alhora el suport donat pels sindicats al locaut sense distingir entre les organitzacions que s'hi posicionaren a favor i en contra. Vallbona signa un text sense concessions al relativisme liberal.

«Les lleis justes, aprovades per parlaments democràtics, i que tendeixen a corregir la situació de desavantatge d'una part de la societat, només espanten els que estan en possessió dels privilegis per mantenir aquesta situació d'injustícia, gràcies a la qual mantenen la seva posició de mercat»

(*El Mundo*, 1/2/2010).

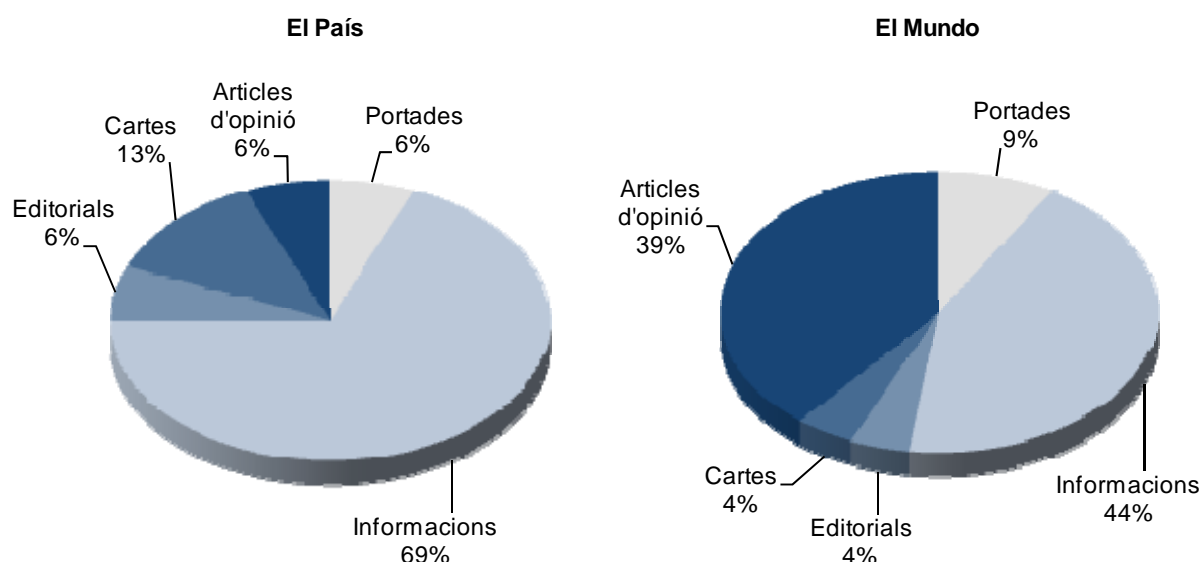

4. La cobertura per part de la premsa madrilenya

4.1. Anàlisi quantitativa

El País i *El Mundo* són el segon i el tercer mitjà analitzats que més textos informatius han aportat, només superats pel desplegament d'*El Punt*. En aquest aspecte, les seves xifres són similars, ja que sumen dotze i deu textos respectivament. A partir d'aquí, es poden esmentar diferències significatives de cobertura informativa. Algunes d'elles són numèriques i objectives, com el pes dels textos dels articles d'opinió en el conjunt de textos publicats. La cobertura realitzada pel diari del grup PRISA està enormement centrada en la publicació de notícies i reportatges, fins a significar un 70% del total. El pes dels textos opinatius en el diari d'Unidad Editorial és molt superior.

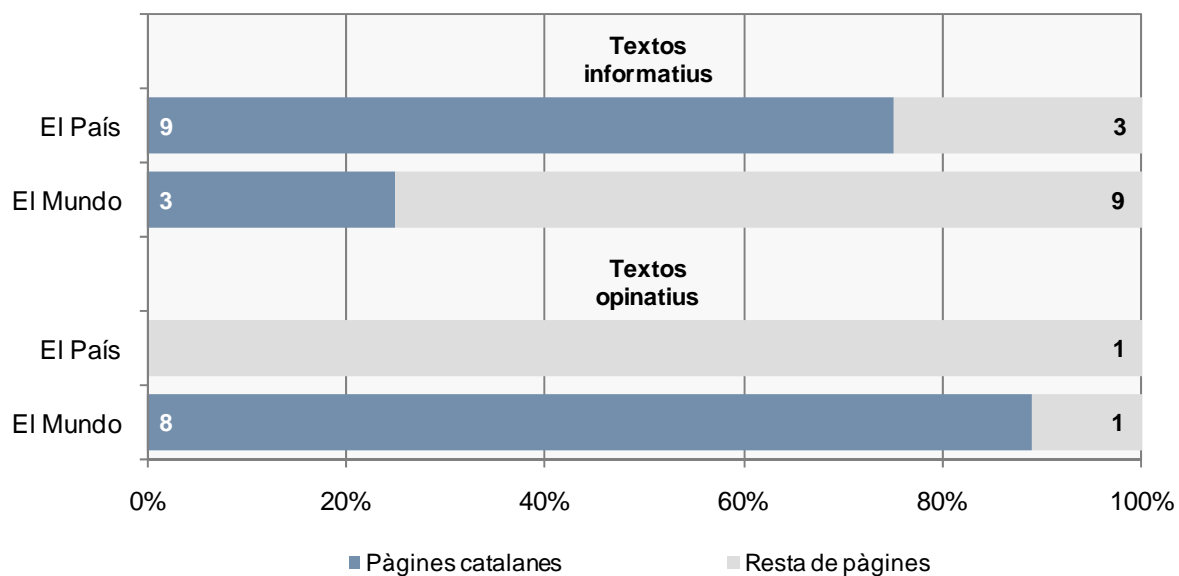
Tipologia de textos per capçaleres i categories

La ubicació dels diferents elements publicats també és notablement diferent. A *El País* la majoria de les informacions són específiques per a les seves pàgines catalanes. Només en tres ocasions (dos textos publicats el dia 14/1/2010 i un altre publicat el dia 11/2/2010) van saltar a les pàgines de cultura comunes per a tot el diari. També l'aportació opinativa de David Trueba va aparèixer en les pàgines generals del rotatiu (1/2/2010), així com els textos destinats a seccions inexistents en el suplement català (portada, editorial, cartes al director).

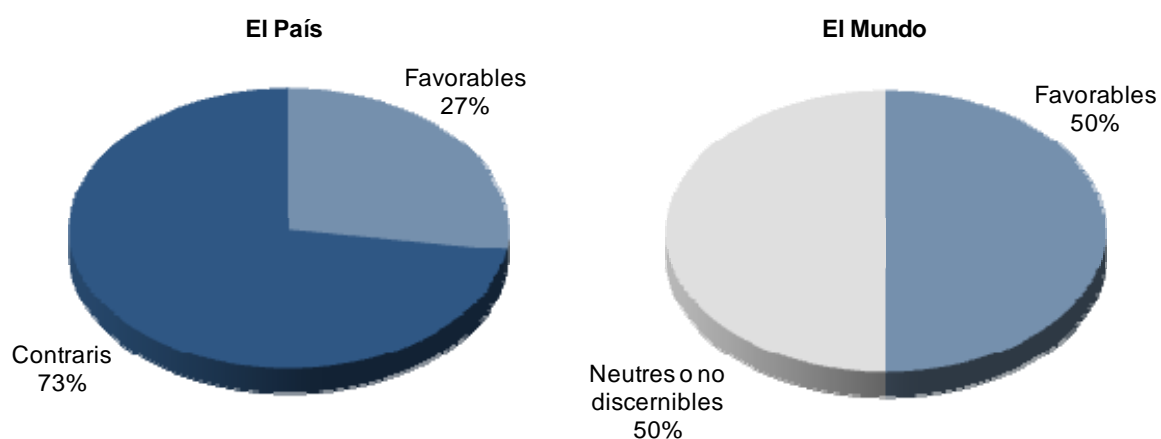
En canvi, pel que fa a *El Mundo* es detecta un gran increment de publicacions situades en les pàgines generals del diari, si bé la majoria dels textos opinatius són redactats específicament per les pàgines catalanes, amb l'excepció d'un article de José María Anson situat a les pàgines del suplement *El Cultural*. Només tres dels textos informatius (significativament els tres primers en ordre cronològic) apareixen a les pàgines de la secció 'Cataluña'; les altres set ho fan a les pàgines generals.

Textos informatius i percentatge d'ubicació a les pàgines catalanes

També és molt diferent el número i l'òptica dels textos opinatius. *El Mundo* va imprimir-ne molts i crítics en una elevada proporció. *El País* no inclou cap text netament contrari.

Textos opinatius segons el punt de vista

4.2. Els textos informatius d'El País

Als elements de titulació d'*El País* es detecta un enfocament similar que prima l'element considerat de manera pràcticament unànime més noticable: les quotes i les sancions.

«La ley del Cine fija duras sanciones a quien incumpla el doblaje en catalán»
(*El País*, 21/10/2009)

«La mitad del cine en catalán... o multas sin límite»
(*El País*, 22/10/2009)

«El proyecto de ley del cine que aprobó ayer el Gobierno catalán se ceba en las grandes distribuidoras estadounidenses y endurece la cuota del doblaje»
(*El País*, 13/1/2010)

El desenvolupament de les informacions, però és molt més receptiu a un context de manca d'oferta de cinema en versió catalana. Ja la primera de les informacions, sota un titular aparentment dur (el ja esmentat «*La ley del Cine fija duras sanciones a quien incumpla el doblaje en catalán*»), incloïa un paràgraf d'enfocament explicatiu i pedagògic del context català, impossible de trobar en les informacions del diari d'Unidad Editorial:

«De hecho, la razón de ser de la ley es garantizar la posibilidad de escoger a los ciudadanos con relación al idioma en el que quieren ver el filme y, también, al tipo de producto que pueden ver»
(*El País*, 21/10/2009).

En la mateixa línia va una informació publicada el dia 24 d'octubre. De nou, el titular sembla prometre una justificació de les crítiques del sector («*La audiencia del cine en castellano supera en 90 puntos la del catalán*»). Però en el cos de text, les autores fan una tasca d'investigació, interpretació i explicació: expliquen que la marginalitat del català al cinema és una raresa (qualificada per les autores com «especialmente chocante») en comparació a altres expressions de cultura, oci i comunicació:

«Si bien en todos los medios la opción predominante siempre es el castellano, el desfase entre esa lengua y el catalán en el cine alcanza distancias estratosféricas: el 92,6% de la audiencia se concentra en el castellano y sólo el 3,7% lo hace en catalán. Esos casi 90 puntos de distancia duplican o triplican las distancias de consumo en medios como la prensa, la radio e Internet»
(*El País*, 24/10/2009).

Si *El Mundo* va decidir focalitzar la responsabilitat de la Llei del Cinema primer en el propi president de la Generalitat i posteriorment en el conseller de Cultura, Joan Manuel Trasserras, a *El País*, en canvi, primen en els elements de titulació l'al·lusió al govern en conjunt («la Generalitat», «Catalunya») o a la Llei del Cinema («*la ley del cine*», «*la ley*», «*el proyecto de ley*»). En dos dels set casos recollits sí hi ha personalització:

«La Ley del Cine fija duras sanciones a quien incumpla el doblaje en catalán»
(*El País*, 21/10/2009).

«La ley que prepara la Generalitat busca promover la versión subtitulada»
(*El País*, 22/10/2009).

«Montilla echa un pulso a Hollywood. Cataluña obliga a doblar la mitad de las películas»
(*El País*, 13/1/2010).

«Pulso de la Generalitat a Hollywood»
(*El País*, 13/1/2010).

«Las 'majors' dicen que perderán mercado antes de doblar a la fuerza. El proyecto de ley abrió en el último momento una llamada al acuerdo»
(*El País*, 13/1/2010).

«Tresserras afirma que Cataluña será "un precedente positivo" para las 'majors'»
(*El País*, 14/1/2010).

«Huelga de pantallas. La Generalitat y el sector deben ser flexibles para zanjar la pugna por las cuotas de cine en catalán»
(*El País*, 2/2/2010).

A l'únic editorial publicat pel diari de PRISA al voltant d'aquest tema, el títol fa una crida al consens. Però el cos de text, tot i alertar contra «*maximalismos*» i advertir que «*una ley diseñada contra el sector tendría escaso futuro*», sembla mostrar una plena comprensió amb la necessitat d'una intervenció pública per pal·liar una anomalia:

«No opera aquí la liberal apelación a las leyes del mercado»
(*El País*, 2/2/2010).

«La norma pretende proteger el catalán en un ámbito en el que está claramente postergado»
(*El País*, 2/2/2010).

«La industria debería mostrar una mayor sensibilidad hacia la realidad catalana»
(*El País*, 2/2/2010)

4.3. Els textos informatius de *El Mundo*

Pel que fa a la projecció de posicionaments de la llei, els elements de titulació emprats per *El Mundo* deixaren clar des de les primeres cobertures que aquesta iniciativa legislativa seria instrumentalitzada per servir a una línia editorial contrària a la protecció de la llengua catalana per part de l'administració. Destaca l'ús, molt discutible, de citacions de fonts no concretades en els titulars en els casos 2 i 6. També ho fa l'instència en els mesures penalitzadores de la llei («*multas*», «*sanciones*», «*impondrá*», «*imposición*»):

«Las 'majors' denuncian que la nueva ley del cine es un golpe mortal. El Govern de Montilla multará a las distribuidoras que no cumplan con el 50% de copias en catalán»

(*El Mundo*, 22/10/2009, portada).

«"Golpe mortal" al cine. Productores y distribuidores califican de "agresivas" las pretensiones de la nueva ley, que prevé multas de hasta 75.000 euros por no exhibir el 50% de las copias en catalán»

(*El Mundo*, 22/10/2009, pàgina 14).

«Una lengua de sanciones»

(*El Mundo*, 22/10/2009, pàgina 21).

«Montilla impone el catalán en cines y DVD a golpe de multa»

(*El Mundo*, 13/1/2010, portada).

«A Montilla ya no le gana nadie a nacionalista. Impondrá el catalán en el cine... y en el Senado»

(*El Mundo*, 13/1/2010, pàgina 3).

«Aprobada la ley "contra el cine". La Generalitat aprueba el polémico anteproyecto que obliga a estrenar en catalán una de cada dos películas»

(*El Mundo*, 13/1/2010, pàgina 42).

En cap dels textos informatius de la capçalera d'Unidad Editorial hi ha una tasca de contextualització, més necessària encara tenint en compte que, a diferència del que succeí en el diari de PRISA, les informacions d'*El Mundo* van dirigides a tots els lectors de l'Estat espanyol. A diferència del qüestionament sobre com s'ofereix només un 2,9% de les sessions en llengua catalana realitzades per les redactors d'*El País*, les informacions d'*El Mundo* assumeixen aquesta dada com una demostració que no hi ha demanda, transmetent la tesi del sector cinematogràfic sense qüestionar-la (i assumint, de passada, la intrínseca materialització perfecta de la llei de la oferta i la demanda):

«En este sentido y teniendo en cuenta que el cine en catalán supone apenas un 3% del mercado, distribuidores y exhibidores consideran ésta "una ley injusta" que va "contra el cine"»

(*El Mundo*, 13/1/2010).

Una particularitat dels textos informatius d'*El Mundo* va ser els inicials intents de personalitzar en el president de la Generalitat les primeres cobertures d'aquest procés legislatiu. Una personalització que es traduï tant en titulars plenament adequats («*El Govern de Montilla multara a las distribuidoras*», 22/10/2009, emprant el sintagma «el govern de Montilla»), com en altres de formulació més discutible («*Montilla impone el catalán en cines y DVD a golpe de*

multa», portada de 13/1/2010; «*A Montilla ya no le gana nadie a nacionalista*», titular d'una peça editorial de 13/1/2010).

Posteriorment, el centre d'atenció dels elements de titulació passà a ser la conselleria de cultura i el partit al qual pertany al conseller:

«Trasserras ataca a CiU con la ley del cine»

(*El Mundo*, 17/1/2010)

«ERC acusa a las 'majors' por instar al parón contra la ley que obliga a doblar al catalán»

(*El Mundo*, 2/2/2010)

«Acusan a Esquerra de convertir Cataluña en un 'Gran Hermano' lingüístico»

(*El Mundo*, 11/2/2010)

L'únic editorial que publica *El Mundo* sobre la *Llei del Cinema* inclou l'habitual apel·lació al «sentit comú» que es propaga quan un govern es proposa regular pràctiques del sector privat:

«Una vuelta de tuerca más a la imposición del catalán bajo amenaza de multa»

(*El Mundo*, 11/1/2010).

«Es una ley en contra del sentido común»

(*El Mundo*, 11/1/2010)

4.4.1. Opinadors professionals

El número d'articles d'opinió és extremadament diferent tant en el número com en el percentatge que suposa dins el total de textos de cada diari. *El Mundo* publica 9 articles (el 39,1% del total d'unitats informatives) i *El País* només un (el 6,2% del total). En el cas d'*El Mundo*, sis dels nou articles publicats són contraris a la llei, i tres hi són favorables.

Articles d'opinió publicats a *El País*

En el cas d'*El País* l'únic article publicat és favorable a la llei. És l'article que signa David Trueba, molt més contundent que el text editorial que seria publicat el dia posterior encara que els fonaments de la seva argumentació siguin similars: l'autoregulació de l'iniciativa privada ha fracassat, i cal que l'administració intervingui.

«El ideal sería que no fuese necesario legislar sobre nada. Pero el mundo de los negocios ha demostrado sobradamente que no hará ningún esfuerzo por el ciudadano a menos que le obliguen»

(*El País*, 1/2/2010).

«Tampoco es razonable que en Cataluña el porcentaje de exhibición de cine en catalán roce el 3%»

(*El País*, 1/2/2010).

Trueba conclou amb una crítica a l'aspecte més tou de l'iniciativa legislativa, escassament abordat per tots els mitjans, sigui quina sigui la seva línia editorial:

«Aquí lo triste es que el Govern, para poder tirar hacia adelante una reforma razonable, que preserve la virtud del bilinguismo, va a acabar destinando dinero de sus arcas para costear los doblajes en catalán, es decir, subvencionando a la Warner, a la Paramount, a la Disney. Existiendo tantas carencias en nuestra vida educativa y formativa, llegar a una conclusión así es para echarse a llorar»

(*El País*, 1/2/2010).

Articles d'opinió publicats a *El Mundo*

En el cas d'*El Mundo*, el tarannà de les opinions és molt més divers que no pas l'enfocament negatiu de l'editorial que publicaren i d'unes informacions notablement decantades a les posicions dels crítics a la llei, fossin empresaris o polítics. Els tres textos signats pel director del diari a Catalunya, Àlex Salmón, es poden considerar negatius. De la mateixa manera han de considerar-se les opinions escrites per Ivan Tubau, Juan Carlos Girauta i José María Anson. Es poden qualificar de positius i receptius els textos d'Anna Tortajada i, especialment, els de Rafael Vallbona.

Gairebé de passada, Tortajada explica que:

«van a aprobar a toda prisa una ley para la paridad del catalán con el castellano en el doblaje de las películas, cosa que está muy bien, y para algunos es prioritario desde hace mucho»

(*El Mundo*, 15/1/2010)

Vallbona, en un alegat contra el tancament patronal del gremi d'empresaris, també apuntava als sindicats en general (olvidant distingir els que recolzaren la protesta i els que no ho feren):

«L'únic que aconsegueix la patronal convocant un lock out és posar la por al cos als temerosos sindicats i forçar-los a aprovar la seva estratègia d'assetjament a la normalització lingüística de les pantalles. Lamentable situació la dels sindicalistes que, amb la peregrina hipòtesi de la por a perdre el lloc de treball, acaben aplaudint les mesures antisocials de la patronal»

(*El Mundo*, 1/2/2010).

En el primer dels textos opinatius escrits per Vallbona, aquest mostra un recolzament a la Llei del Cinema més implícit. En estar centrat en exposar allò que l'autor considera «un moment socialment delicat» del conseller de Cultura, se centrà en les dificultats de l'escomesa:

«(...) quina capacitat tindrà la Generalitat per a fer complir la quota paritària entre castellà i català a les pantalles?»

(*El Mundo*, 26/10/2009)

Tubau i Anson apunten a la immersió lingüística, i consideren contradictori garantir oferta cinematogràfica en català alhora que es manté un sistema educatiu amb el català com a llengua vehicular. Des del seu mateix títol, el text de Tubau és significatiu: «Català al cinema, *español en el aula*». També ho el títol «*El bilingüismo pisoteado*», amb què Anson titula un alegat contra unes quotes que volen igualar la situació entre dos idiomes. «*La reciente huelga de las salas de cine a las que se quiere imponer el catalán ha sido reveladora*», escriu Anson. Però no explica perquè. I en un diari que no va fer cap esment d'un informe de Plataforma per la Llengua que parlava de l'anòmala preeminència del cinema doblat, tan pròpia dels països que van viure dictadures ja avançat el segle XX, recorda el franquisme, però només per equiparar la política de la Generalitat amb l'anorreament de la llengua durant el règim colpista:

«Montilla y su Gobierno están haciendo o mismo que hacía Franco pero al revés. El dictador se ensañó con la bella lengua catalana. La Generalidad persigue hoy con inusitada furia todo lo que se relaciona con el castellano»

(*El Mundo*, 12/2/2010)

El director d'*El Mundo* a Catalunya, Àlex Salmón, titllava la llei de «disparate» i parlava de «no obligar». Només en una de les tres columnes tractava un tema no exactament vinculat a les quotes de doblatge i subtítulat: la producció pròpia.

«La cuestión es que polemizamos sobre los doblajes y el conseller Tresserras se empeña en tirar adelante una ley, mientras se olvida de lo fundamental: la producción catalana. Quiero decir que es más importante que en Cataluña se produzca mucho cine, más que si éste está hablado o doblado en catalán»

(*El Mundo*, 11/2/2010)

Juan Carlos Girauta personalitzà l'iniciativa legislativa en Montilla en el seu espai del dia 13 de febrer de 2010, quan la línia editorial d'*El Mundo* ja semblava haver abandonat aquesta pràctica optant per associar-la a ERC:

«Habría que exigir el nivel C al presidente de la Generalitat? Yo creo que no, pero si Montilla se pone tan exigente con los docentes, con las multas lingüísticas con las cuotas cinematográficas, a lo mejor cambio de opinión»

(*El Mundo*, 13/2/2010)

4.4.2. Cartes al director

Per acabar, les cartes al director publicades, pel seu número reduït (una a *El Mundo*, dues a *El País*), no permeten extreure massa conclusions. Tampoc per l'enfocament d'aquestes, més enllà de que l'editada pel diari de Pedro J. Ramirez s'oposa a la llei, i va en la mateixa línia que la capçalera que les acull. Recollida a l'exemplar del 14 de gener de 2010, qüestiona la política d'immersió lingüística a les escoles i parla d'una «*doble vara de medir*»:

«Dicen que quieren garantizar el derecho a elegir entre las dos lenguas oficiales, catalán y castellano, en el cine. ¿Y por qué no garantizan ese mismo derecho a escoger lengua en el teatro, donde la inmensa mayoría de las obras ya están solo en catalán y además pretenden eliminar el escaso teatro en castellano en Cataluña? ¿Por qué no protegen el derecho de elegir lengua en las escuelas en vez de imponer por decreto el catalán como única lengua vehicular?»

(*El Mundo*, 14/1/2010)

Els textos publicats per *El País* (19 de gener i 1 de febrer), per la seva banda, no permeten distingir de manera unívoca l'opinió que als sotasignants els hi mereix la llei. Manuel Abellán semblava apostar per la versió original subtitulada, i apuntava possibles barreges entre les pràctiques de doblatges i subtitulats en les comparacions amb d'altres països europeus. En la seva carta pot intuir-se una crítica a la intervenció del sector públic:

«Contrariamente a lo que afirma el consejero de la Generalitat de Catalunya, en Holanda y otros países citados por él no se hace el doblaje de las películas extranjeras, salvo el de aquellas de notorio éxito destinadas al público infantil y en las condiciones de calidad exigidas por las casas productoras. Todas las demás son en versión original subtitulada a cargo de agencias privadas de traducción»

(*El País*, 19/1/2010).

David Labrador García ataca l'aparent incoherència del PSC en mostrar-se favorable a una llei que proposi quotes lingüístiques, quan ho rebutjaren dotze anys enrere, i ho vincula amb l'oposició als cementiris nuclears i la desafecció. En tot cas, no queda clar si critica el PSC per donar suport a la llei (amb la qual cosa s'hi oposaria) o per no haver-li donat abans (i per tant en seria favorable):

«Si algo tienen que temer los políticos es a la memoria, ya que ésta deja al aire todas las vergüenzas e incongruencias que pueden llegar a mostrar»

«Hay más ejemplos, pero lo que muestran los políticos es que la desafección hacia ellos y su mala fama la tienen bien merecida»

(*El País*, 1/2/2010).

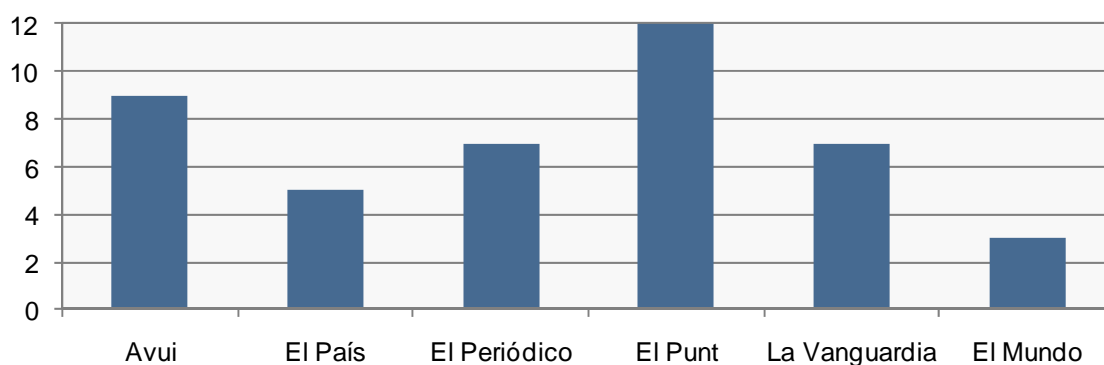

5. Cobertura del tancament patronal

5.1. Anàlisi quantitativa

El total de textos recollits relatius a la llei del cinema i el tancament patronal durant el període de temps analitzat (dies 1 i 2 de febrer) és de 43 articles. Els dos mitjans de versió original catalana, l'*Avui* i *El Punt*, sumen gairebé el 50% dels textos recollits, 21 d'un total de 43. *El Punt* va fer un veritable desplegament de textos informatius i d'opinió, sumant un total de 12, al voltant del locaut i la llei del cinema en el seu conjunt, en només dos dies. El diari menys interessat, al menys segons les xifres, va ser *El Mundo*, amb només 3 textos publicats. S'ha d'esmentar que no tots els textos parlen específicament del locaut, especialment en el cas de les cartes al director.

Articles sobre el tancament patronal

En la majoria de les publicacions van predominar els textos informatius. Destaca l'interès dels lectors d'*El Periódico* per enviar cartes al director que tractaven de la polèmica cinematogràfica: quatre en dos dies. D'aquesta manera, els lectors van desbordar l'interès dels professionals. Es pot constatar de nou les dinàmiques oposades dels diaris madrilenys: a *El País* predominen claríssimament els textos informatius i a *El Mundo* es publiquen textos opinatius en proporcions similars als informatius. De nou queda clar, també, que els diaris de versió original catalana ofereixen espais generosos i variats a aquesta polèmica. En un període tan reduït d'estudi no es poden fer massa més consideracions sobre aspectes quantitius.

Textos per capçalera i categoria

	Portada	Informacions	Editorials	Cartes	Opinió	Total
Avui	2	3	1	2	1	9
El País		2	1	1	1	5
El Periódico	1	2		4		7
El Punt	2	6	1	1	2	12
La Vanguardia	1	2	1	1	2	7
El Mundo		1			2	3
SUMA	6	16	4	9	8	44

5.2. Vaga o tancament patronal?

De la cobertura que els diaris van fer del tancament patronal, una conclusió sintètica que se'n pot extreure és que el Gremi d'Empresaris de Cinema de Catalunya va guanyar la batalla terminològica però va perdre la de l'opinió. Al menys en les sis publicacions analitzades.

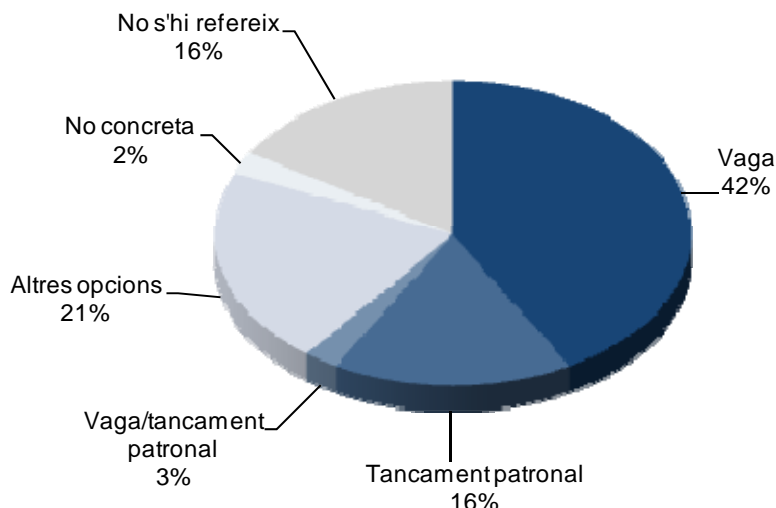
Dels 43 textos aplegats, publicats en les edicions de l'1 i 2 de febrer, pràcticament la meitat, 18, empen com a primera opció el terme amb que, de manera conceptualment incorrecta, els organitzadors van qualificar l'iniciativa: «vaga». Aquesta paraula es combinava amb segones opcions no marcades ideològicament com «protesta», i per un ús sinonímic del terme «tancament», en referència a la no obertura de les sales que s'adheriren a la iniciativa.

En set textos es feia referència a *lock out* o locaut. En un, l'editorial d'*El País* del dia 2 de febrer, tot i esmentar-se com a primera opció el terme "huelga", al cos de text l'autor de la redacció se'n distanciava parlant d'una mobilització "*a caballo entre el cierre patronal y la huelga*". En els altres 9 casos, s'empraven termes ideològicament no marcats, com «protesta», o de difícil interpretació, com «tancament».

En aquest darrer cas, el fet que s'emprés com a segona opció de «vaga» en alguns textos, i com a sinònim de «tancament patronal» en d'altres, fa impossible jutjar quina era la intenció dels autors que l'utilitzaren sense usar també en el mateix text algun dels termes de l'oposició. Per aquest motiu, en el gràfic següent, aquests casos s'inclouen en la categoria "Altres opcions". Sense poder afirmar que els autors de textos on «tancament» era la primera opció volien evidenciar que no es tractava d'una vaga sinó d'un tancament patronal, sembla lògic arribar a la conclusió que el terme «vaga» es va imposar. Cal destacar que no semblen detectar-se línies editorials clares alhora de qualificar la protesta del Gremi com tancament patronal o vaga, ni una especial identificació entre l'ús dels diferents termes i una opinió concreta de la protesta.

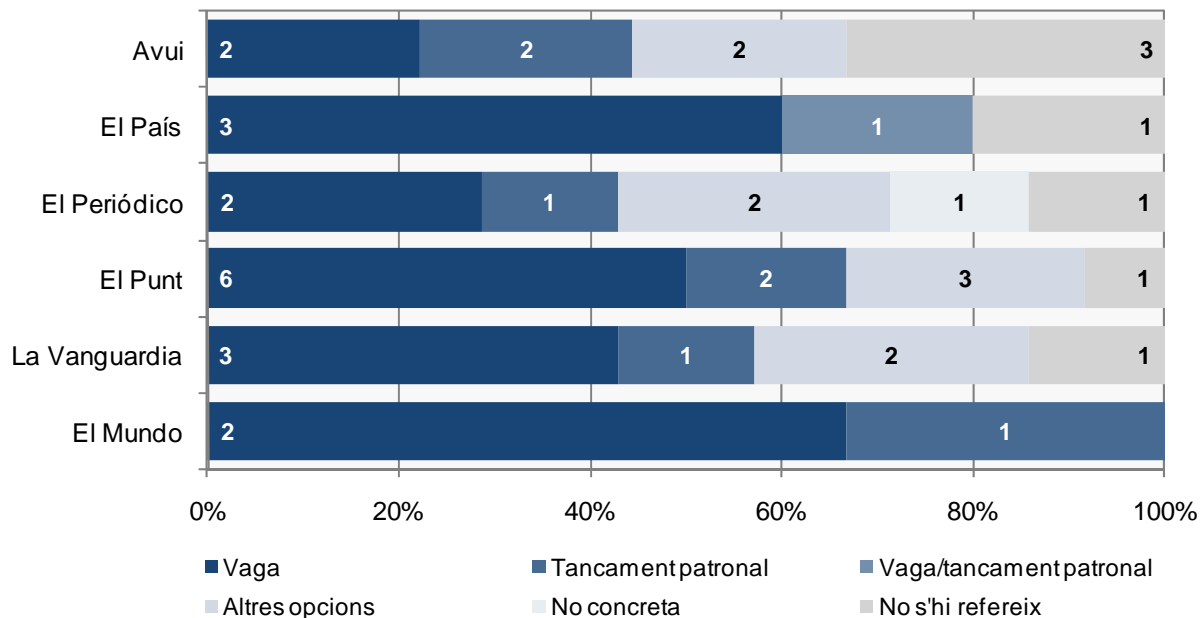
En els vuit textos restants, els autors no es refereixen a la mobilització (normalment en cartes al director, no del tot lligades a la realitat informativa) en set dels casos, o no empen, en el darrer cas, cap qualificatiu concret.

Repeticions i percentatge de veus emprades

Pel que fa a les seves eleccions terminològiques, en la majoria dels casos el número de textos publicats és massa reduït per extreure conclusions significatives, Les dues capçaleres en llengua catalana semblen tenir una major tendència a parlar de tancament patronal: l'*Avui* i *El Punt* són els que l'empren en més ocasions, i l'*Avui* és la publicació que usa el terme més repetidament a nivell percentual. *El Mundo* assoleix el percentatge més elevat (un 33%, un dels tres textos impresos) en aquest darrer concepte, però donada l'escassa atenció que el mitjà prestà a la mobilització en els dies analitzats, no sembla massa revelador.

Repeticions i percentatge de veus emprades per capçalera

5.3. Textos informatius publicats

5.3.1. Textos informatius publicats el dia 1 de febrer

Cinc dels sis diaris analitzats van dedicar textos informatius tant a la prèvia del tancament com a la crònica d'aquest, publicant un mínim d'un text informatiu per dia analitzat. L'única excepció és *El Mundo*, que no va dedicar cap espai informatiu a la cobertura prèvia de la protesta en la seva edició del dia 1 de febrer.

En els elements titulatius de les cobertures prèvies els enfocaments són diversos. Tots ells, òbviament, fan referència al tancament. Tres dels cinc textos recollits fan esment a les mobilitzacions reactives contra el tancament, però en el cas d'*El País* i *La Vanguardia*, els rotatius opten per destacar que la mobilització ha inclòs la realització de pintades, cartells i boicot. Dos d'ells esmenten els Premis Gaudí. El titular més atípic és el de la informació de *l'Avui*, que se centra en recuperar un estudi encarregat pel Gremi d'Empresaris amb conclusions molt diferents a les que va exposar el document finalment difós als mitjans per part d'aquesta associació:

«La huelga de cines se calienta. Pintadas, carteles y campaña de boicoteo en la Red, contra el paro de hoy»

(*El País*, 1/2/2010)

«El cierre de cines marca la gala de los premios Gaudí. Aparecen pintadas en algunos locales que hacen huelga»

(*La Vanguardia*, 1/2/2010)

«Forta mobilització ciutadana contra la vaga d'avui d'empresaris del cinema. Milers de catalans via internet i convocatòries a Girona i Barcelona s'oposen al tancament de les sales contra el català»

(*El Punt*, 1/2/2010)

«El 66% dels cines catalans tanquen avui les portes. La mesura contra el projecte de llei deixa la ciutat de Barcelona quasi sense exhibició. La jornada de protesta coincideix amb la gala d'entrega dels premis Gaudí»

(*El Periódico*, 1/2/2010)

«L'excusa del català. Un estudi encarregat a la Pompeu Fabra per la mateixa entitat que convoca el tancament de cines revela que la llei del cinema fins i tot pot fer pujar els ingressos»

(*Avui*, 1/2/2010)

En el plantejament de les informacions hi ha diferències que retraten l'orientació de les publicacions. *La Vanguardia* va repartir joc de manera equilibrada entre les diferents parts: un primer paràgraf per a les mobilitzacions de ciutadans favorables a la llei (centrada, en aquest cas, en les joventuts d'ERC), un segon paràgraf, el més extens, pels impulsors del locaut i el seu argumentari, i un tercer pel govern i «entidades próximas a ERC como *Òmnium Cultural*». El quart paràgraf uneix el parer de l'Acadèmia de Cinema Català sobre com hauria de ser el futur de la Catalunya cinematogràfica i la informació prèvia de la gala dels Gaudí. Al llarg del

text només hi ha dues citacions directes, una brevíssima del president José Montilla, i una del president de l'Acadèmia Joel Joan.

El Punt, de línia editorial clarament contrària a la protesta, dimensionava les reaccions i mobilitzacions d'oposició. El redactor explica de manera molt sintètica les motivacions del tancament patronal, per centrar-se en l'explicació de convocatòries de manifestació i grups de Facebook que n'eren contraris. Complementa la informació una enquesta a diferents professionals de la creació cinematogràfica. Hi predominen les veus contràries: d'un total de 21, 10 són favorables, quatre són contràries, i set exposen postures equidistants o matisades.

El País també se centrava en les mobilitzacions en contra de la mesura del Gremi. L'autor de la informació, més breu, potser donava per sabut l'argumentari de la protesta. En una línia similar, *El Periódico* se centrava en les reaccions contràries, combinant-les amb una informació prèvia sobre els Premis Gaudí, i declaracions del propietari dels Cinemes Verdi explicant que tancava en contra de la seva voluntat per pressions de les distribuïdores.

L'*Avui* va presentar la informació més diferenciada, exposant alguns dels punts claus d'un estudi encarregat pel Gremi d'Empresaris de Cinema a l'economista Oriol Amat, i que no va deixar satisfeta l'associació: mostrava uns escenaris segons els quals l'aplicació de la llei no tindria enormes conseqüències, ni positives ni negatives, en la facturació del sector. L'autor del reportatge confrontava les conclusions d'aquest estudi amb les del següent estudi que va encarregar el Gremi:

«El Gremi d'Empresaris de Catalunya va argumentar, per justificar la protesta d'avui, que la baixada de la taquilla si s'obliga a doblar tot el cinema nord-americà seria del 78,7%. L'altre estudi, en canvi, oscil·la entre pèrdues del 4,47% de taquilla o augment del 3,55%. Aquesta diferència tan espectacular s'explica perquè en el primer cas es pressuposa que les majors no doblaran cap pel·lícula al català»

(*Avui*, 1/2/2010)

A més de donar espai a les impressions d'entitats favorables a la Llei del Cinema, (Plataforma per a la Llengua, Productors Associats de Catalunya i la productora Isona Passola), a l'esmentat estudi d'Oriol Amat i unes valoracions del Baròmetre de la Comunicació on la ciutadania donava suport a la llibertat d'elecció lingüística en els cinemes («el 82% dels catalans estan d'acord que les pel·lícules estiguin disponibles en català i castellà») la informació també donava espai als arguments dels contraris (Fedicine i el Gremi d'Empresaris). La intenció bàsica, però, era rebatre'ls.

5.3.2. Textos informatius publicats el dia 2 de febrer

El tractament dels mitjans del dia de tancament patronal evidencià encara més clara la tendència militant dels diaris d'expressió original catalana. D'entre els diaris d'expressió original castellana només *El País* es va fer ressò de les reaccions antitancament que es produïren. Els redactors equilibraren dimensionar l'alt seguiment del tancament patronal i recollir l'existència d'una resposta ciutadana que n'era contrària. També es pot destacar com *El Mundo* apunta a les denúncies d'ERC de pressions de les majors, quan podria haver resultat més informatiu donar veu als empresaris que van afirmar haver estat pressionats. En tot cas, aquest punt és absent en la majoria d'informacions.

«Unos cines cierran, otros se llenan. La huelga de exhibidores apagó el 72% de las pantallas catalanas. Las salas que abrieron recibieron a muchos espectadores militantes.»
(*El País*, 2/2/2010)

«El 75% de los cines fundieron en negro. Seguimiento mayoritario en la protesta de las salas cinematográficas catalanas»
(*La Vanguardia*, 2/2/2010)

«Els cines de Catalunya mantenen el pols i tanquen en massa contra la llei. 75 sales, que agrupen el 72% de les pantalles, van secundar la protesta del gremi d'exhibidors. El PSC es mostra disposat a "dialogar", però afirma que "no retrocedirà a l'hora de la veritat"»
(*El Periódico*, 2/2/2010)

«Cataluña sin cine: cierra el 72% de las salas. ERC acusa a las 'majors' por instar al parón contra la ley que obliga a doblar al catalán»
(*El Mundo*, 2/2/2010)

Tot i dedicar una crònica i un reportatge al tancament, en tots dos casos l'*Avui* va optar per no esmentar-lo en cap dels elements de titulació:

«"Vinc per principis, la pel·lícula tant és". L'Alexandra ven més del doble d'entrades que un dilluns normal, amb força militants pro-lllei a les cues»
(*Avui*, 2/2/2010)

«Els exhibidors canvien de discurs. El gremi parla de la necessitat d'una solució consensuada, mentre ERC i ICV defensen la llei i CiU també reclama diàleg al govern»
(*Avui*, 2/2/2010)

També *El Punt* va trencar la dinàmica de destacar el percentatge de seguiment de la protesta en relació al número de pantalles en els elements titulatius:

«Només els multicines tanquen contra la paritat del català respecte del castellà. Només sis cines van funcionar a Barcelona el dia que el gremi va fer coincidir la vaga amb els premis del cinema del país»
(*El Punt*, 2/2/2010)

Aquest diari va fer un veritable desplegament informatiu, publicant un text de portada, una notícia amb multitud de textos secundaris, tres cròniques, una editorial i una columna d'opinió. En tots els casos projectà de manera inequívoca rebuig al locaut. Els títols de les cròniques també mostraven una tendència evident fins l'excés: «Pel català, però en castellà», «Vaga?! Però quina vaga?» i «Al final les 'majors' acceptaran doblar al català». Aquesta última crònica dona veu de manera exclusiva als arguments del secretari de Cultura Eduard Voltas.

El País repartí de manera bastant equitativa l'espai de la informació entre les opinions de la patronal (se citen declaracions del president i del vicepresident del Gremi d'Empresaris) i de persones contràries a la protesta (es recullen citacions de Joan Puigcercós, i tres ciutadans més sense projecció pública que assistiren al cinema de manera militant). Tot i així, es detecten insuficiències, com recollir paraules de Camilo Tarrazón, president del Gremi d'Empresaris de Cinema, desmentint pressions de les majors, i no recollir les afirmacions que realitzà el propietari dels Cinemes Verdi denunciant-les.

L'ús de declaracions en la informació publicada per *El Mundo* sembla molt menys equitativa. El text principal se centra en bona mesura en les declaracions de Tarrazón, que tenen un enorme pes en el conjunt, justificable tenint en compte que l'associació presidida per ell era l'impulsora del locaut. Complementen la il·lustració del parer dels empresarials dues citacions peculiars: una favorable a la protesta, però que no s'hi adhereix per motius econòmics (Antoni Llorens, de

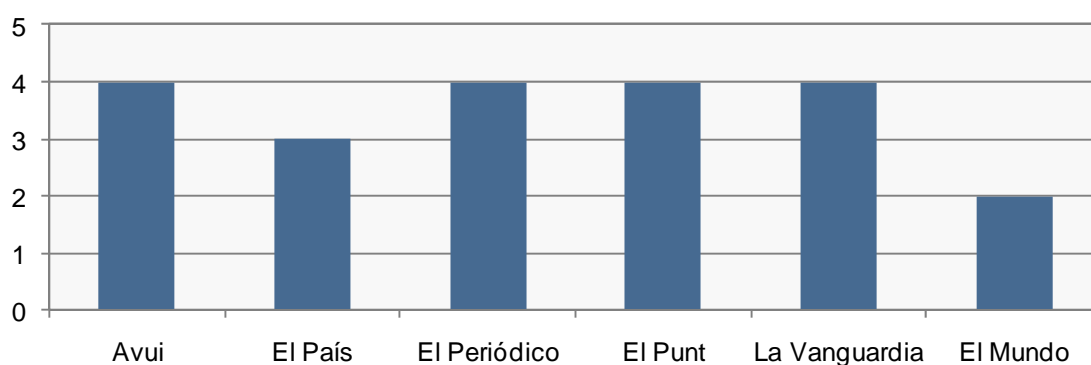
Lauren Films), i una altra que es mostra contrària a la vaga però també a la Llei del Cinema (Ramon Colom, propietari dels Cinemes Alexandra).

Notòriament esbiaixada sembla la representació de veus de les diferents forces parlamentàries. Dels sis partits representats al Parlament, quatre votaren a favor de la llei i dos en contra, i es pot assumir d'aquest vot la seva opinió sobre el tancament. Els dos partits favorables a la protesta tenen veus citades (Alícia Sánchez Camacho, del PP, i Jordi Cañas, de Ciutadans). Dels quatre contraris, només es recullen declaracions de Joan Puigcercós, d'ERC. Una altra veu contrària a la vaga és institucional (Bernat Joan, secretari de política lingüística). Fins i tot es poden apuntar continguts contradictoris: si bé el redactor afirma que «*se sumaron todos*», poc després cita declaracions d'un empresari del cinema contrari a la vaga. Per altra banda, el text està completament centrat en l'aspecte lingüístic de la llei, de la protesta i de la polèmica, i no hi ha cap esment a qualsevol altre consideració. El diari sí esmentava les mobilitzacions en resposta al lock out en un text secundari («*Desde Facebook se anima al boicot*»)

5.4. Textos opinatius

S'han recollit un total de 21 textos opinatius publicats els dos dies estudiats, que tracten la problemàtica de la llei del cinema. Alguns d'ells no es refereixen específicament al tancament patronal. Sobta el poc interès d'*El Mundo* després d'haver fet casus belli de la llei del cinema.

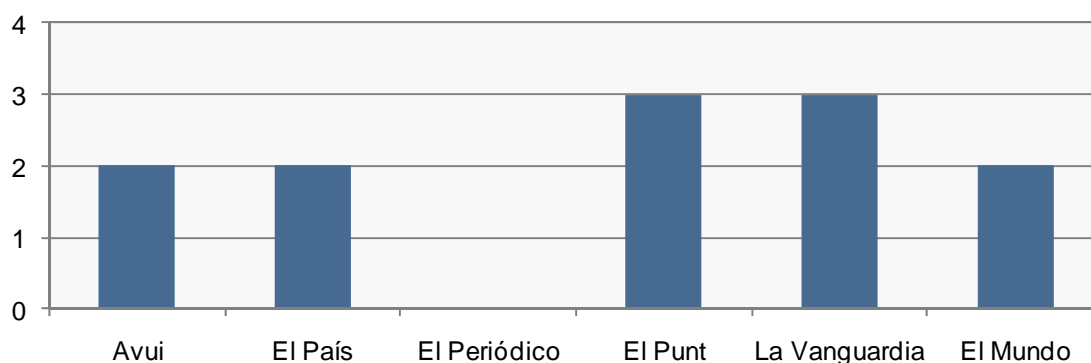
Textos opinatius per capçalera

5.4.1. Textos opinatius professionals

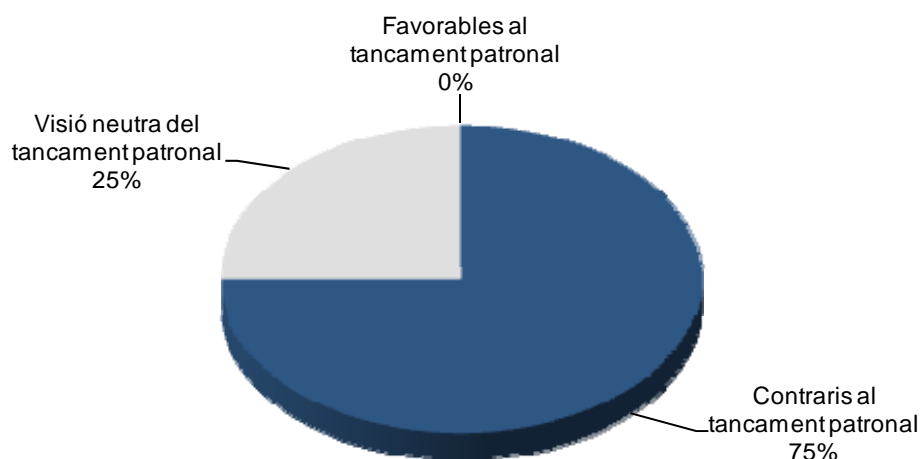
S'han recollit dotze textos d'opinió professional entre editorials, columnes i articles d'opinió.

Textos opinatius professionals per capçalera

No n'hi ha cap que jutgi de manera positiva la vaga. Nou dels textos s'hi oposen de manera evident, mentre que els 3 restants podrien qualificar-se de neutrals.

Textos opinatius professionals segons el punt de vista

Dos dels textos neutrals foren editorials (de *La Vanguardia* i *El País*), i ambdós reivindicaren el consens i l'esforç negociador de les parts enfrontades. *La Vanguardia* projectava un tarannà liberal segons el qual l'estat només pot intervenir en el sector privat mitjançant incentius:

«(...) la conselleria tiene motivos para perseguir los objetivos ya expuestos. Debe preguntarse, sin embargo, si es aconsejable hacerlo mediante más imposiciones que incentivos»,
(*La Vanguardia*, 2/2/2010)

El tercer dels textos d'orientació neutra, un bitllet d'opinió d'Àlex Salmón des de les pàgines catalanes d'*El Mundo*, criticava la visibilitat de dirigents d'Esquerra Republicana en el dia de locaut («*Algún político catalán se va a las dos de la tarde al cine a hacer campaña*», 2/2/2010). Tot i així, no donava suport de manera específica a la protesta més enllà de l'evident rebuig a la iniciativa legislativa.

Els editorials dels diaris d'expressió original catalana ja marcaven tendència de les opinions dels seus columnistes. L'*Avui*, al seu editorial del dia 1 de febrer, parlava d'una «vaga amb falses premisses» «amb l'objectiu de pressionar les institucions i els partits per evitar que el català assoleixi un cert grau de normalització en un sector on actualment només representa el 3% de la oferta». *El Punt* parlava d'una «iniciativa parcial» que ha tingut efectes contraproductius pels organitzadors:

«ha fet mobilitzar la gent i reflexionar sobre una llei que determinats sectors han qualificat malintencionadament de discriminatòria»
(*El Punt*, 2/2/2010).

En línies similars de rebuig frontal es movien els columnistes d'aquests dos diaris. A *El Punt*, Pep Riera tirava d'ironia en explicar que, malgrat que el doblatge o subtítol depèn dels distribuïdors, són els exhibidors «els més contraris a la llei, perquè quan els exhibidors els portin pel·lícules en català la gent deixarà d'anar al cinema en massa» (1/2/2010). I Ferran Espada parlava de «xantatge en contra del català» (2/2/2010). A l'*Avui*, per la seva banda, Vicent Sanchís cloïa amb un «Tarrazón, dimissió!» (2/2/2010) un seguit de crítiques als empresaris de l'exhibició cinematogràfica.

A *La Vanguardia*, els dos columnistes que tractaren el locaut trencaren l'habitual esquema de prudència del Grup Godó, anant més enllà d'un editorial que aprovava els objectius lingüístics de la llei del cinema, però no les seves formes, i no rebutjava ni donava suport a la protesta. Màrius Serra, en canvi, la qualifica de «*pataleta infantil*», i explica que «preferiria que nuestros

estimables empresarios de las salas de cine fuesen japoneses», en referència al tòpic de treball discret i a llarg termini dels empresaris d'aquella nacionalitat. L'autor qüestiona també els fonaments liberals del discurs dels empresaris:

«Si el mercado (audiovisual) es su faro, ¿por qué no reparan en su comportamiento en los consumos de radio y televisión?»

(*La Vanguardia*, 1/2/2010)

Oriol Pi de Cabanyes, també *La Vanguardia*, afirma que «los señores de Hollywood tienen que empezarse a acostumbrar que el mundo del cine no es sólo cosa suya», i apunta a:

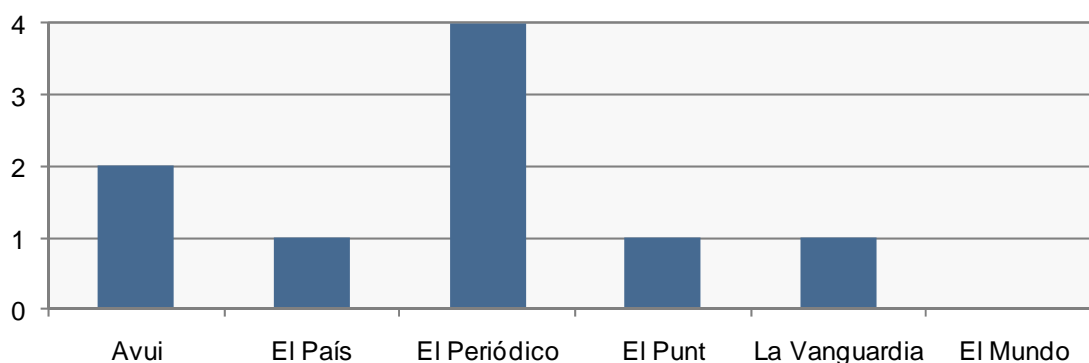
«grupos económicos muy poderosos, que dominan hasta tres cuartas partes de cuota en las grandes pantallas. Y que no quieren sentar un precedente que podría ser seguido en otras comunidades o en estados de similar dimensión a la nuestra»

(*La Vanguardia*, 1/2/2010).

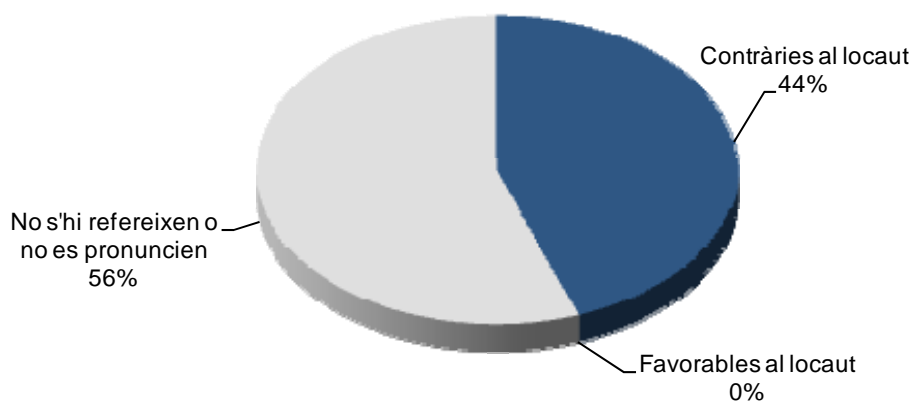
5.4.2. Cartes al director

L'escàs període de temps analitzats impossibilita extreure grans conclusions tant dels números com dels textos, més enllà de constatar que el tancament patronal va ser un pic elevat d'interès per als lectors participatius d'*El Periódico*, mitjà que va publicar gairebé la meitat del global de cartes que s'han recollit en els períodes analitzats.

Cartes publicades per capçalera

Punt de vista de les cartes

De les tres quatre publicades per *El Periódico*, la primera mostra un plantejament *bonista* de confiança en els incentius enlloc d'en els processos sancionadors, i no valora el tancament patronal:

«Una subvenció a les pel·lícules que complissin amb el suggeriment, que no imposició, seria molt més pràctic, possible i democràtic»
(*El Periódico*, 1/2/2010).

Les altres tres, es mostraven nítidament contràries a la protesta:

«És absolutament lamentable l'actitud de sindicats i exhibidors de cine en contra de la nova llei del cine a Catalunya»
(*El Periódico*, 1/2/2010).

«Vet aquí que alguns exhibidors, mostrant una capacitat d'anàlisi més que dubtosa, dedueixen que la culpa de tot això és del català, i preveuen l'apocalipsi si la nova llei arriba a bon port. Realment preveig un mal futur al cine si la seva exhibició està en mans d'uns empresaris tan incapaços»
(*El Periódico*, 1/2/2010)

«Els governs tenen l'obligació de protegir els febles, que som els consumidors, i no els forts, que són els empresaris»
(*El Periódico*, 2/2/2010).

La carta publicada a *El Punt* es mostra favorable a la llei del cinema i contrària al tancament patronal:

«Martiritzar els consumidors no ha estat mai, ha llarg termini, una solució empresarial intel·ligent»
(*El Punt*, 1/2/2010)

La publicada a *El País* no tracta el tancament patronal, ni permet extreure una conclusió sobre l'opinió que el signant té de la llei. Tampoc ho fan les dues publicades a *l'Avui* i *La Vanguardia*. Aquest darrer text reivindica un increment de l'oferta de teatre en castellà en correspondència al projectat increment d'oferta de cinema en català:

«¿Por qué no se garantiza también el derecho de los castellanohablantes a ver teatro en nuestra lengua?»
(*La Vanguardia*, 1/2/2010)

6. Conclusions

A partir de l'anàlisi de la cobertura realitzada pels rotatius esmentats durant els quatre períodes que han estat objecte d'estudi, s'extreuen les següents conclusions:

- Els mitjans **han reduït la llei del cinema a la seva intervenció en l'aspecte lingüístic de l'oferta cinematogràfica**. Aquesta línia reduccionista s'ha produït **tant en la premsa contrària com en la favorable o la que ha mantingut una posició neutral**. En comptades ocasions la tasca dels opinadors ha servit per pal·liar les insuficiències dels textos informatius; en la majoria dels casos, només ha fet la funció de caixa de ressonància d'un debat limitat. Això implica un **fracàs alhora de mostrar al públic lector, i a la ciutadania en el seu conjunt, la complexitat del tema tractat**.
- **La cobertura realitzada per tots els mitjans** –tan els contraris com els partidaris de la normativa– **ha obviat en gran mesura aspectes de la llei com les polítiques previstes per impulsar tecnologies d'audiodescripció o l'intent de limitar pràctiques com la venda de pel·lícules per lots**. Així mateix, en els períodes temporals estudiats els mitjans, inclosos els partidaris de la nova normativa, van mostrar **poc interès en informar sobre les dotacions pressupostàries previstes per la llei en matèria de doblatge, dotacions que desmunten en gran part els arguments de la patronal cinematogràfica sobre els costos que suposarà la llei per al sector**.
- **L'argumentari del Gremi d'Empresaris de Cinema ha aconseguit marcar l'agenda dels mitjans analitzats, tan d'aquells que s'han mostrat contraris a la llei del cinema com dels neutrals i favorables**. Els rotatius estudiats han parat una atenció molt menor a l'argumentari dels grups empresarials del sector favorables a la normativa i d'entitats cíviqes com la Plataforma per la Llengua. El locaut impulsat pel Gremi ha estat el moment de gran explosió de cobertura informativa, especialment en els diaris d'expressió catalana. En una part significativa de les informacions els mitjans assumeixen la qualificació de «vaga» per referir-se al tancament patronal que van impulsar, però l'amplíssima majoria dels textos opinatius que jutjaren el tancament ho van fer de manera negativa.
- **Els diaris de més difusió (*La Vanguardia*, *El Periódico* i *El País*) han mantingut un perfil baix al llarg de tot el procés, dedicant poc espai a informar-ne en relació a la resta de mitjans analitzats i sense mostrar de forma explícita el rebuig o el suport a la norma**. La línia neutra d'aquestes capçaleres no ha implicat un aprofundiment i un refinament del discurs, sinó únicament un seguiment menor a nivell quantitatiu. En el cas d'aquests mitjans, **els seus opinadors han desbordat en contundència la línia editorial neutra del diari que els acull, donant suport de forma explícita a la normativa**.
- ***El País* i *El Mundo*, les dues capçaleres amb seu a Madrid analitzades per aquest informe, han seguit diferents camins a l'hora d'informar als seus lectors sobre la llei i a l'hora de contextualitzar la realitat de l'oferta cinematogràfica al territori català**. *El Mundo* ha optat per una estratègia de confrontació clara, fent del tema un cavall de batalla del rotatiu. *El País*, en canvi, ha optat per un perfil baix, amb poques informacions i pocs textos d'opinió. Si bé en alguns elements de titulació ha optat per destacar bàsicament les

sancions previstes per la llei, el global d'articles publicats és contextualitzador i es desmarca en gran mesura de la tendència contrària a la norma, assumint de forma tàcita els postulats favorables.

- **Es detecta en els mitjans de major difusió una notable adhesió als principis liberals de no intervenció dels governs en sectors controlats per la iniciativa privada, i la submissió a les lleis de la oferta i la demanda també en el món de la cultura.** Només el molt evident desequilibri entre oferta en llengua castellana i oferta en llengua catalana fa que, amb l'excepció d'*El Mundo*, s'hagi acceptat com a necessària la intervenció de l'administració. No obstant això, segueixen detectant-se uns recels vers les mesures en formes de quotes, i les naturals sancions per l'incompliment d'una llei, que també remeten a una cosmovisió liberal.